

Буковинський Вісник

державної служби та
місцевого самоврядування

Офіційна хроніка

Державне управління

Місьцеве самоврядування

Наукова думка

Перепідготовка та
підвищення кваліфікації

Статистика, факти, події

№3/2015

Засновник
Чернівецький регіональний центр
перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування,
державних підприємств,
установ та організацій

Свідоцтво про реєстрацію
ЧЦ № 302 від 25.10.2005

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

голова: ЯРМИСТИЙ М. В., директор Чернівецького
регіонального центру перепідготовки та підвищення
кваліфікації працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування, державних
підприємств, установ та організацій;

заступник голови: ГАКМАН С.М., заступник директо-
ра-начальника науково-дослідного відділу Чернівецького
регіонального центру перепідготовки та підвищення
кваліфікації працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування, державних
підприємств, установ та організацій;

відповідальний секретар: ХАЛAVKA Л.В., начальник
редакційно-видавничого відділу Чернівецького
регіонального центру перепідготовки та підвищення
кваліфікації працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування, державних
підприємств, установ та організацій;

члени редакційної колегії:

БУРКУТ І.Г., доцент кафедри політології та державного
управління Чернівецького національного університету
ім. Ю. Федьковича, кандидат історичних наук;
КРУГЛАШОВ А. М., професор, доктор політичних наук,
завідувач кафедри політології та державного
управління

Чернівецького національного університету

ім. Ю. Федьковича;

ЛЕНЬКОВ М.І., т.в.о. начальника Управління державної
служби Головержслужби України у Чернівецькій
області;

МАКСИМЕЦЬ Д.С., директор видавництва «БукРек»,
заслужений журналіст України

СКАБ М. С., професор філологічного факультету Черні-
вецького національного університету ім. Ю. Федьковича;
УНГУРЯНУ В. М., начальник інформаційно-аналітичного
відділу Чернівецької обласної ради;

ФІСАНОВ В.П., завідувач кафедри міжнародної
інформації Чернівецького національного університету

ім. Ю. Федьковича, доктор історичних наук, професор;

ПАВЛЮК М.В. - депутат Чернівецької обласної ради VI
скликання, кандидат політичних наук

ПАСКАР О.Є. - заступник Чернівецького міського голови

з питань діяльності виконавчих органів ради

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

58001, Чернівці,
вул. Героїв Майдану, 5/52,
Тел/факс: (0372) 552903
E-Mail: buk-visnyk@email.ua

Редакція зберігає за собою право скорочува-
ти й редагувати подані текстові оригінали. Жур-
нал може друкувати матеріали, не поділяючи
думки автора. Статті не рецензуються та не по вер-
та

ються. За точність наведених даних відповідають
автори. Передрук матеріалів – тільки з дозволу
редакції.

Періодичність виходу журналу – 4 номери на рік

У номері:

Офіційна хроніка

Президент України Петро Порошенко вніс до парламенту проект Закону
України «Про внесення змін до Конституції України» (в частині децентралізації
влади).....3

Верховна Рада України ухвалила закон «Про місцеві вибори».....4

Арсеній Яценюк: Завдання центральної і місцевої влади - спростити сервіси
для громадян.....6

Арсеній Яценюк та Арсен Аваков відкрили у Чернівцях набір до нової
поліції.....7

Державне управління

Михайло Романів: Перехід до сучасних стандартів надання послуг - конкретні
дії з реальними результатами в органах Пенсійного фонду.....8

Віталій Савкін «Конфлікт інтересів на державній службі: причини та наслід-
ки».....13

Молодь на державній службі.....16

Управлінці прозвітували про виконання Плану дій міжнародної ініціативи
«Партнерство «Відкритий Уряд».....21

Міське самоврядування

Антоніна Скидан: Наша мета - спроможна, самодостатня, сильна громада.....23

Продовжується процес об'єднання територіальних громад в області.....26

Громадянське суспільство

Ярослав Кирпушко: Громадська рада - не просто консультативно-дорадчий ор-
ган, а орган контролюючий.....28

Відбулись «Буковинські зустрічі-2015».....30

Увагу громадськості привертають до проблеми торгівлі людьми.....32

Наукова думка

Наталія Нечаєва-Юрійчук «Виклики етнополітичної стабільності в Україні та
перспективи їхнього подолання (на прикладі Чернівецької області)».....36

Олександр Добржанський «Система органів влади Буковини у складі
Австрійської (Австро-Угорської) монархії» (Частина I).....40

Презентовано колективну монографію «Історія розвитку органів влади на
території Чернівецької області».....46

Перепідготовка та підвищення кваліфікації

Робота Чернівецького центру перепідготовки та підвищення кваліфікації у 3
кварталі 2015 року.....51

Підвищення професійної компетентності посадовців в умовах децентралізації
влади в Україні.....51

Думка психолога

Профілактика стресу у професійній діяльності державних службовців.....53

Сесія обласної ради підтримала Перспективний план формування громад та
внесла зміни до обласного бюджету.....26

На Всеукраїнській семінар-нараді у Чернівцях розглянули актуальні питання
діяльності Пенсійного фонду.....20

Буковину відвідала делегація сенаторів з Румунії.....15

Керівники Чернівецької області зустрілись із Послом Німеччини.....25

Обрано новий склад громадської ради при ОДА.....26

Голова обласної державної адміністрації Олександр Фишук зустрівся із заступ-
ником Міністра соціальної політики України Валерієм Ярошенком.....45

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПЕТРО ПОРОШЕНКО ВНІС ДО ПАРЛАМЕНТУ ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ (ЩОДО ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ)»

Проект, зареєстрований у Верховній Раді за номером 2217а, був розроблений та затверджений Конституційною Комісією та переданий нею Президенту України відповідно до рішення Конституційної Комісії від 26 червня 2015 року. Коментуючи вказаний законопроект, Президент зазначив: «Я уважно ознайомився з текстом змін до Конституції, наданим Конституційною Комісією, та, відповідно до рішення Конституційної Комісії від 26 червня, вніс до нього певні зміни. По-перше, це поправки техніко-юридичного характеру. По-друге - це зміни до прикінцевих та перехідних положень, метою яких є забезпечення безперервного виконання функцій органів державної влади на період реалізації в Україні конституційної реформи».

Метою запропонованих змін до Основного Закону є відхід від централізованої моделі управління в державі, забезпечення спроможності місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні, реалізація у повній мірі положень Європейської хартії місцевого самоврядування, принципів субсидіарності, повсюдності і фінансової самодостатності місцевого самоврядування. При цьому, запропоновані зміни відповідають встановленій у статті 2 Конституції України унітарній формі державного устрою.

Законопроектом пропонуються зміни в окремі положення Конституції України щодо

адміністративно-територіального устрою. Зокрема, пропонується поділ території України на громади, які є первинною одиницею у системі адміністративно-територіального устрою України.

Джерело: www.president.gov.ua/news

Комітет Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 26 серпня 2015 року (протокол № 30) поданий Президентом України як невідкладний законопроект про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади (реєстр. № 2217а від 15 липня 2015 року) і Висновок Конституційного Суду України від 30 липня 2015 року № 2-в/2015 та встановив таке.

Метою законопроекту є відхід від централізованої моделі управління в державі, забезпечення спроможності місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні, реалізація повною мірою положень Європейської хартії місцевого самоврядування, принципів субсидіарності, повсюдності і фінансової самодостатності місцевого самоврядування.

Для досягнення поставленої мети законопроектом пропонується внести зміни до статей 85, 92, 106, 118, 119, 121, 132, 133, 140-144, 150, а також Перехідних положень Конституції України.

Постановою Верховної Ради України від 16 липня 2015 року № 622-VIII законопроект включено до порядку денного другої сесії Верховної Ради України восьмого скликання та направлено до Конституційного Суду України для одержання висновку щодо відповідності його вимогам статей 157 і 158 Конституції України.

Дослідивши законопроект, Конституційний Суд України дійшов висновку, що законопроект відповідає вимогам частини першої статті 157 Конституції, оскільки запропоновані ним зміни не передбачають скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина та не спрямовані на ліквідацію незалежності чи на порушення територіальної цілісності України.

На момент надання висновку Конституційним Судом України в Україні не введено воєнного або надзвичайного стану. Тому в цій частині цей законопроект є таким, що не суперечить частині другій статті 157 Основного Закону України.

Відповідно до частини першої статті 158 Конституції України Конституційний Суд України встановив, що Верховна Рада України восьмого скликання протягом року законопроект не розглядала та протягом строку своїх повноважень не змінювала положень статей Конституції України, до яких пропонується внести зміни. Тому в цій частині законопроект відповідає вимогам частини другої статті 158 Основного закону.

Отже, згідно з Висновком Конституційного Суду від 30 липня 2015 року № 2-в/2015 законопроект про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади, яким пропонується внести зміни до пунктів 29, 30 частини першої статті 85, пункту 16 частини першої статті 92, частини першої статті 106, статей 118, 119, пункту 5 статті 121, статей 132, 133, 140, 141, 142, 143, 144, частини першої статті 150, назви розділу IX, а також розділу XV «Перехідні положення», відповідає вимогам статей 157 і 158 Конституції України.

Згідно з частиною п'ятою статті 149 Регламенту Верховної Ради України Верховна Рада України може розглянути питання і прийняти рішення про попереднє схвалення законопроекту відповідно до статті 155 Конституції України за умови, що такий законопроект за висновком Конституційного Суду України відповідає вимогам статей 157, 158 Конституції України, і щодо його положень Конституційний Суд України не висловив застережень.

Враховуючи викладене, а також положення статті 149 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань правової політики та правосуддя вирішив рекомендувати Верховній Раді України поданий Президентом України як невідкладний проект Закону про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади (реєстр. № 2217а від 15 липня 2015 року) попередньо схвалити.

Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади) попередньо схвалено 31.08.2015

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ УХВАЛИЛА ЗАКОН «ПРО МІСЦЕВІ ВИБОРИ»

14 липня Верховна Рада України ухвалила Закон «Про місцеві вибори». Законодавчий акт визначає основні засади, організацію і порядок проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад, сільських, селищних, міських голів та старост.

Законом встановлено, що:

вибори депутатів сільських, селищних рад проводяться за мажоритарною системою відносної більшості в одномандатних виборчих округах, на які поділяється територія відповідно села (кількох сіл, жителі яких добровільно об'єдналися у сільську громаду), селища, територія утвореної відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» об'єднаної сільської, селищної територіальної громади;

вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах рад проводяться за пропорційною виборчою системою в багатомандатному виборчому окрузі за виборчими списками місцевих організацій політичних партій з закріпленням кандидатів в територіальних виборчих округах, на які поділяється багатомандатний виборчий округ, що співпадає з територією відповідно Автономної Республіки Крим, області, району, територією міста згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм або територією утвореної відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» об'єднаної міської територіальної громади;

вибори міського (міст, кількість виборців у яких дорівнює або є більшою ніж 90 тисяч) голови проводяться за мажоритарною системою абсолютної більшості в єдиному одномандатному виборчому окрузі, що співпадає відповідно з територією міста згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм або територією об'єднаної міської громади;

вибори сільського, селищного, міського (міст, кількість виборців у яких є меншою ніж 90 тисяч)

голови проводяться за мажоритарною системою відносної більшості в єдиному одномандатному виборчому окрузі, до якого входить територія відповідного села (кількох сіл, жителі яких добровільно об'єдналися у сільську громаду), селища, територія об'єднаної сільської, селищної громади, територія міста.

Згідно із Законом, інформація про кількість виборців, виборча адреса яких віднесена до території кожного міста, а також про виборчу систему, за якою проводяться вибори міського голови відповідно до частин четвертої та п'ятої цієї статті, оприлюднюється Центральною виборчою комісією на її офіційному веб-сайті, а також у загальнодержавних та (або) відповідних місцевих засобах масової інформації, не пізніше як за 5 днів до дня початку виборчого процесу відповідних чергових, позачергових місцевих виборів станом на 1 число поточного місяця.

Законом чітко встановлено кількісний склад відповідних місцевих рад, який визначатиметься Центральною виборчою комісією до початку виборчого процесу чергових виборів в залежності від кількості виборців, які належать до відповідної територіальної громади, проживають на території області, району, району в місті. Мінімальна кількість депутатів ради - 16 при чисельності виборців до 1000, максимальна - 120 депутатів при чисельності виборців понад 2 млн.

У разі якщо кількість депутатів, передбачена частиною третьою цієї статті для районної ради, є меншою, ніж кількість сільських, селищних, міських (міст районного значення) рад, територіальні громади яких входять до складу відповідного району, загальний склад цієї районної ради дорівнює кількості відповідних сільських, селищних, міських (міст районного значення) рад.

Законом передбачено, що голосування відбувається за допомогою бюлетеня, в якому зазначені назви місцевих організацій партій та прізвище кандидата, висунутого відповідною місцевою організацією партії у цьому окрузі. Виборець має один голос. У разі, якщо реєстрацію

кандидата, висунутого в територіальному окрузі, скасовано, виборець має можливість проголосувати за місцеву організацію партії, яка його висувала. Голос виборця вважається одночасно голосом за місцеву організацію партії та за кандидата, висунутого нею (ним) у цьому територіальному окрузі.

За результатами голосування дільнична виборча комісія підраховує кількість голосів, поданих за кожну місцеву організацію партії. Проміжні територіальні виборчі комісії встановлюють лише проміжні підсумки голосування окремо по кожному територіальному округу і передають їх до територіальної виборчої комісії, яка встановлює результати відповідних виборів.

Законом удосконалено процедуру утворення одномандатних виборчих округів, положення щодо прозорості фінансування виборчих кампаній, встановлено чітку та зрозумілу систему взаємодії виборчих комісій при підготовці виборів, встановленні підсумків та результатів голосування.

Законом також передбачено представництво не менше 30% однієї статті у виборчих списках.

Законом вилучено з переліку суб'єктів виборчого процесу виборчі блоки, закріплено в закритій частині виборчого списку по одному лідеру цього списку.

Згідно із Законом, право висунування на виборах мають партії, які зареєстровані не пізніше як за 365 днів до дня виборів та які змінили назву не пізніше як за 180 днів до виборів.

У Перехідних положеннях Закону встановлено, що чергові місцеві вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів Севастопольської міської ради, депутатів районних, районних у містах, міських, селищних, сільських рад та міських, селищних, сільських голів на території Автономної Республіки Крим, а також депутатів обласних рад окремих районних, районних у містах, міських, селищних, сільських рад, міських селищних та сільських голів та об'єднаних громад на території Донецької і Луганської областей, призначені на 25 жовтня 2015 року, не проводяться у зв'язку зі здійсненням Російською Федерацією тимчасової окупації та збройної агресії проти України та неможливості забезпечення дотримання стандартів проведення виборів ОБСЄ.

Перелік адміністративно-територіальних одиниць, в яких не проводяться місцеві вибори, призначені на 25 жовтня 2015 року, визначається Верховною Радою України у постанові про призначення відповідних чергових місцевих виборів.

Законом внесено зміни до Кодексу адміністративного судочинства України, законів «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про Державний реєстр виборців», «Про здійснення державних закупівель», «Про статус депутатів місцевих рад» тощо.

Законопроект зареєстровано за №2831-3.

Джерело: <http://rada.gov.ua/>

Статистика, факти, події

Сесія облради підтримала перспективний план формування територій громад та внесла зміни до обласного бюджету

Відбулась 32-а позачергова сесія обласної ради під головуванням керівника облради Михайла Гайничеру. У роботі сесії взяли участь 73 депутати. Народні обранці внесли зміни до обласного бюджету на 2015 рік та після активного обговорення підтримали з доповненнями проект перспективного плану формування територій громад Чернівецької області. Сесія затвердила Комплексну програму соціальної підтримки учасників антитерористичної операції (учасників

бойових дій) та членів їх сімей на 2015-2016 роки. Було підбито підсумки огляду-конкурсу на краще утримання об'єктів нерухомості спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області у 2014 році, підтримано низку депутатських запитів, які стосуються різних сфер життя територіальних громад області, обговорено також інші питання.

Джерело: <http://oblrada.cv.ua/news/48280/>

АРСЕНІЙ ЯЦЕНЮК: ЗАВДАННЯ ЦЕНТРАЛЬНОЇ І МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ – СПРОСТИТИ СЕРВІСИ ДЛЯ ГРОМАДЯН

З жовтня у Чернівцях з робочим візитом перебував Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк. В рамках візиту він взяв участь у відкритті Центру надання адміністративних послуг. Спілкуючись із журналістами, Арсеній Яценюк торкнувся, зокрема, питань децентралізації та розширення повноважень місцевих органів влади із надання адміністративних послуг.

«Коли ми передали повноваження з Києва до таких міст як Чернівці, до інших обласних центрів, в цілому до територіальних громад, доходи місцевих громад зросли в середньому до 40%. Наприклад, по місту Чернівці – це плюс 80 млн. грн. І це реальні гроші, які знаходяться на рахунку в місті, які місто може використовувати», – зауважив Прем'єр-міністр.

Чернівці – одне з перших міст, у якому створено центр надання адміністративних послуг, додав він. Такі центри уже функціонують у Луцьку та Вінниці.

«Що таке для людини надання адміністративних послуг? По-перше, не треба стояти в черзі, тут електронна черга: прийшов, записався, тобі видали квиток, ти прийшов до свого адміністратора. По-друге, нема кому давати хабарі, тому що комп'ютери не беруть хабарів. По-третє, не треба витратити не просто години – дні і місяці на те, щоб отримати якусь довідку чи зареєструвати ту чи іншу власність. По-четверте, коли ми з Києва передали функції

з реєстрації на місця, це означає, що доходи, які раніше йшли в центральний бюджет країни, вже підуть в бюджет міста. На 2016 рік, ми порахували по мінімуму, доходи міста зростуть ще плюс на 50 мільйонів. Це тих 50 мільйонів, які можна використати на лікарні, на школи, на відбудову міста, на соціальні потреби», – зауважив Арсеній Яценюк.

Окрім цього, підкреслив Прем'єр-міністр, Центр діятиме за принципом екстериторіальності: громадяни зможуть отримувати адмінпослуги незалежно від того, де вони мешкають.

«Наступне – це те, що ми ці послуги з міста можемо передавати ще нижче, тобто вони можуть бути не тільки у Чернівцях, вони можуть бути там, де об'єднались територіальні громади. Територіальна громада зразу отримує право отримати як можливість реєстрації і видачі адміністративних послуг, так і ті гроші, які раніше залишались в Києві, потім перейшли в Чернівці», – додав він.

«Зараз нам в парламенті необхідно проголосувати за чотири закони. Ці закони вже прийняті в першому читанні, їх напрацьовувала робоча група, яку очолив голова парламенту Володимир Гройсман. Сподіваюся, що на наступному тижні цих чотири закони будуть проголосовані, і ми поступово всі функції повністю передамо місту – це і функції державної архітектурно-будівельної інспекції, і низка функцій інших органів державної влади. Тому завдання і центральної, і міської влади – спростити сервіси. Центри надання адміністративних послуг – це саме те, що наближає громадянина до державної послуги і спрощує цю державну послугу для кожного українця – все залежить від волі і бажання місцевої влади. Ми все віддали, завдання місцевої влади – взяти ті повноваження, які віддав Київ, і надавати послуги для своїх громадян», – підсумував Арсеній Яценюк.

АРСЕНІЙ ЯЦЕНЮК ТА АРСЕН АВАКОВ ВІДКРИЛИ У ЧЕРНІВЦЯХ НАБІР У НОВУ ПОЛІЦІЮ

«Нова українська поліція не просто асоціюється зі змінами – вона стала обличчям змін в Україні», – підкреслив Арсеній Яценюк під час відкриття набору в нову патрульну службу у Чернівцях.

Прем'єр-міністр зазначив, що коли нові поліцейські вийшли на вулиці Києва, ситуація там помітно змінилася: як водії, так і громадяни перестали порушувати правила дорожнього руху, стали обережні та відповідальні.

«Змінилось ставлення громадян країни до своєї нової української поліції. Саме до своєї. Вона стала майже рідною. Українську поліцію просто люблять, до неї позитивно ставляться, на неї сподіваються, їй вірять. Чому вірять? Вірять не поліції як якійсь юридичній назві – вірять людям. Молодим людям, які прийняли для себе рішення – прийти і служити. І для них це не пусте слово – служити. Для них це відповідальність, відповідальність, яка впала на їхні плечі і яку вони гордо несуть. Відповідальність за життя і здоров'я громадян, відповідальність за те, щоб сім'ї не боялися випустити своїх дітей на вулицю, відповідальність за те, що якщо йде тривожний виклик, то вони ідуть на цей виклик і готові захищати життя і здоров'я громадян своїм життям», – наголосив він.

Те, як зараз себе поведуть нові поліцейські, зауважив Арсеній Яценюк, є демонстрацією того, що в Україні можуть бути зміни, і ці зміни робляться не тільки у владних кабінетах, а робляться конкретними людьми. «Хтось був підприємцем, хтось був актором, хтось був вчителем, деякі працювали у правоохоронній системі, але більшість – 80% людей – раніше не були пов'язані з правоохоронною системою. Вони прийшли, вони зробили вибір, їх навчили, вони пройшли тести і вони стали новим обличчям української поліції».

Окремо Прем'єр-міністра зазначив про військовослужбовців, які захищали і захищають Україну проти російської агресії: «На жаль, до завершення війни дуже далеко, але ті, хто були демобілізовані, хто повернулися назад з війни в мирне життя, повинні отримати своє гідне

місце в правоохоронній системі країни. Вони мають навички, вони мають знання, вони мають силу волі і вони надто багато бачили в цьому житті, вони надто багато пройшли. Вони знають, що таке захищати свого друга, вони знають, що таке підставити плече своєму командирі, вони знають, що таке цінність держави». Саме тому Арсеній Яценюк закликав учасників АТО вступати до нової української поліції.

За словами Глави Уряду, в рамках реформи поліції патрульна поліція – це тільки перший крок. Вся правоохоронна система переводиться з колишньої радянської міліції в Національну поліцію. Зараз створюються обласні управління, тобто національна поліція в кожному регіоні. Ті працівники правоохоронних органів, які хочуть продовжувати служити народу України, мають можливість перейти до Національної поліції, зазначив він, однак для цього потрібно продемонструвати своє бажання змінюватись і разом з цими молодими людьми будувати нову українську поліцію.

Патрульна поліція у місті Чернівці – це тільки початок, додав Арсеній Яценюк. Планується запровадити інститут українських шерифів – так само нову, якісну українську поліцію, яка захищатиме інтереси громадян в маленьких містах і селах. «Там також будуть тестування, тренінги. Вже є нова форма, презентована під час засідання Кабінету Міністрів України». Формується також швидкісний патруль на трасах України, який буде контролювати дотримання правил руху і безпеку на дорогах. Уряд України, підкреслив Прем'єр-міністр, додатково в цьому році дав ще 140 мільйонів гривень на нові автомобілі і на фінансування поліції. 95 автомобілів марки «Hundai sonata» передало для поліції Міністерство інфраструктури.

«Починаємо з поліції як лиця нової України і будуємо разом нову країну, будуємо разом нові Чернівці, і кожен з нас здатен і зобов'язаний докластися до того, щоб країна стала іншою. Тоді в нас все вийде», – наголосив Арсеній Яценюк.

МИХАЙЛО РОМАНІВ,

*начальник Головного
управління
Пенсійного фонду України
в Чернівецькій області*

ПЕРЕХІД ДО СУЧАСНИХ СТАНДАРТІВ НАДАННЯ ПОСЛУГ – КОНКРЕТНІ ДІЇ З РЕАЛЬНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ В ОРГАНАХ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Основна мета, яку переслідують, – максимальне наближення послуги, відтак – досягнення простоти і зручності отримання пенсіонером важливої для нього інформації. Інструмент для досягнення мети – цілий комплекс форм інформаційної та іншої присутності у найрізноманітніших сферах. Аби вдосконалити пенсійну службу, докладаємо багато зусиль, більшість яких змотивовані власними ініціативами, запроваджено цілу низку нових форм і методів обслуговування громадян, спрямованих на те, аби створити найбільш комфортні умови для отримання буковинцями якісних і оперативних послуг. На окремих я зупинюсь.

В числі перших у системі Пенсійного фонду України всі органи пенсійної служби в Чернівецькій області почали працювати за принципом «єдиного вікна», так як цього вимагають стандарти обслуговування осіб, що звертаються до органів Фонду.

При офісах «єдиних вікон» функціонують телефонні «гарячі лінії», а також надаються послуги із консультування через скайп-зв'язок, які набувають все більшої популярності серед буковинців. Багато з них оцінили всі переваги такої доступної і, головне, зручної форми отримання консультацій, про що маємо численні позитивні відгуки, адже це зменшило потребу у виїздах громадян, зберігає їм гроші, час і здоров'я.

Нині продовжуємо активно працювати над популяризацією дистанційних послуг та поступовим розширенням мережі їх доступу. За основу беремо інтернет-покриття області, тобто потенційні можливості подальшого розвитку такої мережі. Тут плідно співпрацюємо із сільськими радами, школами, бібліотечними та іншими установами щодо надання можливості громадянам користуватись Skype-зв'язком. Як результат, фахові консультації з питань пенсійного забезпечення сьогодні можна отримати у найвіддаленіших куточках Буковини (в приміщеннях 4-х громадських організацій, 42-х бібліотек, 148-ми сільських рад, 60-ти навчальних закладах та в 67-ми інших установах можна скористатись послугами Skype-зв'язку для отримання консультацій наших спеціалістів).

Відчутною підмогою у цій справі стало започаткування нами волонтерського руху серед молоді, що полягає у її залученні до надання особам похилого віку допомоги в освоєнні інтернет-програми Skype. Такі заходи несуть в собі ще й важливий виховний момент, адже стимулюють дітей до усвідомлення суспільної корисності та дозволяють виростити свідоме покоління майбутніх учасників пенсійної системи. Важливими кроками було подальше поширення позитивної практики застосування скайп-зв'язку при виконанні органами Фонду своїх функцій, зокрема в частині

проведення роз'яснювальної роботи. На сьогодні за допомогою цього сучасного інтернет-ресурсу органи Фонду в області не лише відкриті для консультацій в онлайн-режимі, а також успішно використовують його для проведення у дистанційний спосіб прийомів громадян з найвіддаленіших куточків Буковини та для участі в судових засіданнях у форматі відеоконференцій, що дозволяє оптимально використовувати робочий час та заощаджувати бюджетні кошти.

Продовжуючи модернізацію роботи із врахуванням можливостей сучасних засобів зв'язку, для зменшення паперового документообігу та економії коштів ми запровадили розсилку буковинським пенсіонерам СМС-повідомлень про призначення пенсії та можливість одержати пенсійне посвідчення. Віднедавна розсилка СМС забезпечується також і пенсіонерам, які отримують пенсії з інших держав, про суми перерахованих на їх рахунки коштів.

З метою покращення роботи з інформування населення та наближення послуг до громадян в області функціонує мережа територіально віддалених консультативних пунктів Пенсійного фонду в приміщеннях громадських організацій, зокрема ветеранських, банківських установ, в центрах зайнятості, на найбільших ринках та у віддалених від адміністративних центрів населених пунктах, товариствах УТОГ, УТОС, Чернівецькому обласному об'єднанні «Чорнобильці Буковини», в госпіталі для інвалідів Вітчизняної війни. Крім того, фахівці з пенсійного забезпечення здійснюють виїзди на замовлення до осіб з обмеженими фізичними можливостями, інвалідів по зору та осіб, яким виповнилося 80 і більше років (за місцем проживання чи тимчасового перебування таких осіб на стаціонарному лікуванні в медичних закладах) для надання консультацій, довідок, отримання заяв тощо. Додатки інформаційних матеріалів різної тематики в рубриці «Пенсійні сторінки» щомісяця виходять на шпальтах регіональних друкованих ЗМІ, у тому числі румуномовних. У розділі «Запитуйте – відповідаємо» розміщуються відповіді, підготовлені фахівцями органів Фонду в області, на типові запитання краян (за результатами аналізу звернень до органів Фонду та до регіональних ЗМІ).

В рамках радіорубрики «Юридична консультація», яка транслюється на хвилях ТРК «Буковина», головним управлінням постійно забезпечується висвітлення роз'яснень з різних актуальних питань, що стосуються діяльності органів Фонду. Щоденно на каналах обласного телебачення (2 канали), ТРК «Чернівці», в ефірах обласного радіо «Блиск FM» транслюється соціальна реклама з актуальних питань пенсійного забезпечення, загалом впродовж першого півріччя 2015 року забезпечено понад 3 тисячі актуальних експрес-повідомлень, по вуличному радіо – майже 2 тисячі повідомлень.

З метою оперативного доведення інформації до широких верств населення органами Фонду в області впродовж лише першого півріччя цього року проведено 516 зустрічей з представниками ЗМІ у форматі брифінгів, прес-конференцій та інтерв'ю, 1694 зустрічі у трудових колективах, 163 «круглих» столи з представниками громадських організацій.

Активно ініціюються органами Пенсійного фонду України в Чернівецькій області флешмоб-акції – сучасний спосіб привернення уваги громадськості до актуальних суспільних проблем (відбуваються у місцях великих потоків людей, зокрема у торгових центрах, на великих ринках в усіх районних центрах області та в м.Чернівці). Флешмоби, в першу чергу, спрямовані на усвідомлення та виховання у громадян нетерпимості до проявів соціальної дискримінації найманих працівників, а також надання учасникам заходів можливості продемонструвати особисту позицію щодо цієї соціальної проблеми.

Ефективною формою інформаційно-роз'яснювальної роботи є дні Пенсійного фонду. Такі дні, як правило, передбачають виїзди фахівців пенсійної служби до сільської місцевості з метою охоплення віддалених населених пунктів та громадян, які з огляду на зайнятість, хворобу чи з інших причин не завжди знаходять можливість з'ясувати ті чи інші питання пенсійного забезпечення. Кожен такий виїзд спрямований на досягнення максимальної інформаційної насиченості і включає проведення одразу декількох заходів та охоплення ними різних категорій населення. Щоб День Пенсійного фонду пройшов якомога ефективніше, його попередньо ретельно

готуємо, заручаємось сприянням місцевих рад. В цьому контексті забезпечуємо широке анонсування заходу, завчасне вивчення характеру можливих звернень, попиту жителів конкретного населеного пункту на послуги фахівців Пенсійного фонду та потреб громадян в отриманні необхідної допомоги.

Загалом, кожна форма роз'яснювальної роботи передбачає визначення переліку питань, з якими найчастіше звертаються громадяни, з метою його врахування при плануванні змісту подальших інформаційних заходів. Адже, як свідчить практика, одночасно з підвищенням якості таких заходів та рівня присутності органів Фонду в медіа-просторі паралельно спостерігалось поступове зниження частоти звернень громадян по консультативну допомогу з питань пенсійного забезпечення – загальна позитивна тенденція відзначалася вже впродовж кількох років.

Для розширення мережі послуг, покращення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед громадськості з питань, що належать до компетенції Фонду, в червні п. р. в мережі Facebook створено сторінку головного управління Пенсійного фонду України в Чернівецькій області.

Здійснено також перехід на нову версію сайту головного управління Пенсійного фонду України в Чернівецькій області. Нова структура веб-сайту дозволяє кожному підвідомчому управлінню окремо висвітлювати свої новини, що сприяє підвищенню прозорості діяльності, покращенню якості і ефективності роботи органів Фонду в області.

Для нас важлива оцінка громадськістю якості роботи органів Фонду. Вивчаємо та аналізуємо громадську думку, зокрема й за допомогою веб-сайту головного управління Пенсійного фонду України в Чернівецькій області (рубрика «Опитування»), періодично проводиться анкетування. Результати опитування відвідувачів сайту головного управління свідчать про високий рівень якості інформаційної роботи – 98,7% респондентів позитивно оцінили форми і методи роботи органів Фонду області, зокрема і щодо використання в роботі сучасних інформаційних технологій. Приємно, що рівень цитованості повідомлень сайту – один з найвищих в регіоні.

Для забезпечення високої якості обслуговуван-

ня громадян за принципом «єдиного вікна» нами створено програмно-технологічний комплекс ведення електронного архіву пенсійних справ. Принцип його роботи полягає у ідентифікації справ за допомогою штрих-кодів, які при зчитуванні сканером несуть в собі інформацію про їх рух. Таким чином, на рівні головного управління є можливість відслідковувати такий рух за кожним спеціалістом управлінсь в районах області.

З метою автоматизації процесів та підвищення якості і ефективності роботи в підвідомчих управліннях, розроблено та запроваджено в експлуатацію програмний комплекс «Запит», завдяки якому автоматизовано передачу запитів на отримання розгорнутих виписок із системи облікових карток застрахованих осіб між структурними підрозділами в межах одного управління та між підвідомчими управліннями. Також автоматизовано ведення обліку запитів та контроль за їх виконанням.

Для регулярного моніторингу та оцінки якості обслуговування осіб, що звертаються до органів Фонду, з метою виявлення проблемних аспектів обслуговування, визначення необхідності корекційних дій, поточних потреб, у тому числі тих, що стосуються персоналу, обладнання, витратних матеріалів тощо ведеться (за допомогою технічних пристроїв) фіксація діяльності в місцях прийому громадян в усіх органах Фонду в області. Це, в першу чергу, потрібно для того, щоб мати реальну картину подій (для оперативного реагування з метою відповідних превентивних заходів, спрямованих на урегулювання нестандартних ситуацій та покращення якості обслуговування відвідувачів; по-друге, це стимулює самого працівника бути уважнішим та не порушувати норми чинного законодавства. І, що не менш важливо, відеофіксація реальних подій в місцях прийому громадян – це є захист наших працівників від можливих незаконних дій інших осіб. «Та й не обов'язково, щоб порушення мало місце – запис може стати доказом вини іншої особи, або нашим захистом у тій чи іншій справі, надасть можливість оперативно з'ясувати усі факти та обставини у разі скарги заявника за результатами прийому, – переконані і ті, хто ще донедавна з особливою пересторогою сприймали нововведення в роботі.

Зазначу, що фіксація діяльності в органах Фонду в Чернівецькій області – це крок назустріч впровадженню нових стандартів в обслуговуванні, передбачених проектом Положення про організацію прийому та обслуговування осіб, що звертаються до органів Пенсійного фонду України» і Програми оздоровлення та модернізації пенсійної системи України на 2015 – 2020 роки».

З метою забезпечення дотримання вимог законодавства при призначенні (перерахунку) пенсій, запроваджено єдиний підхід до організації та проведення перевірок (звірок) щодо достовірності та обґрунтованості виданих та заповнених організаціями, підприємствами, установами, для оформлення пенсій довідок, їх відповідності первинним документам та оформлення результатів таких перевірок.

Зустрічні перевірки проводились одночасно з призначенням пенсій, що дозволило упередити 196 переплат на суму 84,8 тис. грн. та 205 випадків недоплати пенсій на суму 88,7 тис. грн.

З метою забезпечення підтримки в актуальному стані реєстру заборгованості з виплат за рішеннями судів, виконання яких гарантується державою, та оперативного внесення до нього інформації щодо видачі довідок відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 №440, нами розроблено та у листопаді минулого року введено в експлуатацію власне програмне забезпечення «Електронний реєстр судових рішень». Цей продукт надав можливість оперативно опрацьовувати запити від державної виконавчої служби та забезпечувати контроль за станом опрацювання відповідних запитів.

Позитивним моментом в роботі наших правників є використання можливості брати участь в судових засіданнях в режимі відеоконференції. Саме з цією метою підготовлені правові коментарі щодо проведення судових засідань в режимі відеоконференції (відповідно до статті 122 – 1 Кодексу адміністративного судочинства України), протягом 2015 року завдяки такому методу взято участь у понад 50 судових засіданнях.

З метою належного та якісного правового захисту інтересів органів Пенсійного фонду юрисконсульти, які представляють Фонд в судах загальної юрисдикції, співпрацюють із спеціалістами суміжних відділів Фонду, до компетенції яких

входить вирішення тих чи інших питань, пов'язаних з розглядом конкретної судової справи. Практикується можливість долучення до матеріалів судової справи письмових промов під час судових дебатів, де чітко висвітлюються обставини, що мають значення для справи.

Проведено інвентаризацію судових справ, визначено відповідальних осіб щодо формування та укомплектування судових справ з використанням можливостей Єдиного державного реєстру судових рішень, а також це питання включено окремим пунктом до програм дослідження стану правової роботи у підвідомчих управліннях.

Запроваджена і ведеться єдина спеціалізована картотека банкрута, яка постійно оновлюється, що, у свою чергу, дозволяє володіти інформацією на кожній стадії.

Ще одна важлива сторона нашої роботи – це психологічний чинник, що є основою продуктивної роботи. Поряд із виконанням основних функцій, покладених на Пенсійний фонд України державою, головне управління Пенсійного фонду України в Чернівецькій області та його підвідомчі органи одним із пріоритетних напрямків своєї діяльності вважають безпосередню роботу із людьми, особливо на місцях, адже соціальна спрямованість органів Пенсійного фонду України уже від початку визначає, що саме людський фактор є і завжди буде у роботі основним критерієм.

Саме цим було обумовлене рішення щодо необхідності введення посади спеціаліста-психолога, що на даний час існує в головному управлінні. Психолог опікується не лише психологічною атмосферою в управлінні Пенсійного фонду, а й сприяє підвищенню ефективності та якості роботи державних службовців. Уже найближчим часом плануємо залучити таких фахівців до роботи в кожному управлінні Пенсійного фонду в області.

Зміст діяльності психолога в органах Пенсійного Фонду полягає в реалізації інформаційної, консультативної, діагностичної, навчальної, профілактичної та коригувальної функцій, а саме:

- аналіз морально-психологічної ситуації в колективах;
- проведення професійно-психологічного дослідження кандидатів на заміщення вакантних посад;

- попередження конфліктних ситуацій;
- розробка психологічних характеристик персоналу, які визначаються впливом виробничого оточення на нервово-психологічне напруження;
- вивчення і аналіз причин плинності кадрів з урахуванням психоемоційного стану в колективах;
- проведення роботи з персоналом, спрямованої на упередження виникнення негативних психологічних явищ у колективі;
- проведення консультацій персоналу з питань професійного характеру тощо.

При відборі кандидатів на заміщення вакантних посад психолог управління використовує систему методів, спрямованих на максимальне визначення відповідності претендентів вимогам посади і потребам управління. В основі критеріїв оцінки – інтелект, емоційна стійкість, адаптаційні можливості, лідерські риси характеру, комунікативні здібності, конфліктність, вміння працювати в єдиній команді та інші.

Якість діяльності органів Пенсійного фонду залежить від цілої низки показників, серед яких не останнє місце займають організаторські здібності керівника, який повинен знаходити індивідуальний підхід до кожного члена колективу, сприяти дисциплінованості, організованості, відповідальності, безконфліктності в спілкуванні та вмінню будувати міжособистісні стосунки і комунікативну діяльність. Тому з метою визначення рівня організаторських здібностей та володіння лідерськими якостями було проведено низку досліджень зі всіма керівниками органів Фонду області. Ці дослідження дали змогу з'ясувати та визначити стиль управління різних керівників, які в подальшому використовувались при виконанні поставлених завдань.

Однією із форм роботи психолога є дослідження психологічного стану працівників з метою врегулювання стабільності та згуртованості колективів, які працюють на єдиний результат. З цією метою були проведені спеціальні тренінги з працівниками на теми: “Конфліктологія. Причини виникнення та шляхи подолання”, “Шляхи подолання конфліктних ситуацій в професійній діяльності”, “Вивчення емоційних бар’єрів у міжособистісному спілкуванні”. Ці тренінги за допомогою відповідних вправ та прикладів управлінських ситуацій дали можливість навчити

працівників ефективними способами вирішувати конфлікти в колективах шляхом осмислення виникнення конфліктних ситуацій та стимулювання поведінки персоналу до створення сприятливої морально-психологічної ситуації.

Предметом іншого дослідження в головному та підвідомчих управліннях було вивчення групової згуртованості в колективах, морально-психологічного клімату, емоційного настрою, в якому на когнітивному рівні досліджувались особисті та ділові стосунки членів колективу між собою та керівництвом, а також досліджувалась атмосфера взаєморозуміння та задоволеність робочим процесом в самому колективі. Саме від морально-психологічного стану в колективі залежить здатність державних службовців протистояти емоційним та психічним навантаженням у своїй професійній діяльності.

Задля підвищення якості обслуговування громадян та покращення рівня професійного спілкування та етики професійних стосунків були підготовлені відповідні рекомендації: “Етичні стандарти працівників органів Пенсійного фонду України в Чернівецькій області” та “Термінологія, яка використовується при спілкуванні з відвідувачами”, де вказано працівникам підвідомчих управлінь в діловому спілкуванні вживати конкретні вирази та не допускати проявів негативних емоцій, які можуть призвести до конфліктних ситуацій та непорозумінь між фахівцями і відвідувачами. З метою вивчення термінології та етичних стандартів заплановані семінари – навчання зі всіма державними службовцями головного управління й підвідомчих управлінь.

Таким чином роль психолога в роботі органів Пенсійного фонду Чернівецької області актуальна та позитивна. Саме він сприяє розв’язанню найсуттєвіших завдань, що фігурують на найвищому рівні, дбаючи про їхній зв’язок із перспективою вирішення управлінських завдань і ефективністю роботи персоналу.

В найближчій перспективі плануємо втілення чергових заходів, спрямованих на подальше удосконалення своєї роботи. Працівники органів Фонду в області готові також якнайшвидше взятись за апробацію напрацьованих центральним апаратом ініціатив щодо модернізації пенсійної системи і згодні вже це довести, зразу всіма підрозділами Пенсійного фонду України в області.

ВІТАЛІЙ САВКІН,

завідувач сектору з питань запобігання та виявлення корупції апарату Чернівецької обласної державної адміністрації

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ

Сьогоднішня проблема корумпованості державного апарату настільки очевидна і величезна, що можна порівняти по рівню катастрофічності її прояву і дії на нашу державу і суспільство з війною.

Один із аспектів діяльності публічних осіб тісно пов'язаний із конфліктом інтересів.

Наявність конфлікту інтересів на державній службі при реалізації необхідних соціально-економічних програм і заходів, особливо в сучасних умовах, руйнує фундаментальні демократичні процеси, підриває політичні і правові засади державної влади і її авторитет.

Вирішення конфлікту інтересів – це певний алгоритм, процедури, які превентивно сприяють відвертанню корупційних проявів. Проте перш ніж такі процедури встановлювати, необхідно визначитися з самим явищем конфлікту інтересів, для чого звернемося до суті понять «інтерес» і «конфлікт». Конфлікт виникає при несумісності інтересів певних суб'єктів, тобто виникненні такої ситуації, при якій кожна із сторін прагне зайняти позицію, несумісну і протилежну щодо інтересів іншої сторони. Інтерес (у праві) — прагнення особи повніше задовольняти свої потреби і бажання, що прямо не формалізовано в конкретному суб'єктивному праві, проте не суперечить

праву як такому¹.

У найзагальнішому плані під конфліктом інтересів в діяльності державного службовця розуміються ситуації, в яких особистий фінансовий чи інший інтерес службовця, або залежність його від інших громадян чи організацій можуть завадити або заважають належним чином виконувати посадові обов'язки.

Законодавче закріплення цього механізму, поряд з іншим, спрямовано на підвищення довіри суспільства до державних інститутів, забезпечення умов для добросовісного і ефективного виконання службовцями посадових обов'язків, виключення зловживань на службі. Посадові обов'язки покладаються на публічних службовців виключно для виконання завдань і функцій державних органів в суспільно корисних цілях. Об'єм і зміст посадових обов'язків конкретного державного службовця витікають з відповідних нормативних правових актів, посадових обов'язків. Уся практична діяльність державного службовця має бути спрямована на добросовісне виконання службового обов'язку, забезпечення інтересів суспільства і держави.

Введення інституту врегулювання конфлікту інтересів на державній службі зумовлене, разом з іншими чинниками, і міжнародними

зобов'язаннями України, які виходять з Конвенції ООН проти корупції. Відповідно до п. 4 ст. 7 «Публічний сектор» названої Конвенції ООН кожна держава-учасник прагне, згідно з основоположними принципами свого внутрішнього права, створювати, підтримувати й зміцнювати такі системи, які сприяють прозорості й запобігають виникненню конфлікту інтересів².

У Міжнародному кодексі поведінки державних посадовців, до якої посилає названа Конвенція ООН, механізми відвертання і врегулювання конфлікту інтересів регламентовані в положеннях глави II «Колізії інтересів і відмова від права», в якій закріплено, що «державні посадовці особи не використовують своє офіційне становище для невинного здобування особистої користі або особистої та фінансової користі для своїх сімей. Вони не беруть участі ні в яких угодах, не займають ніякого становища, не виконують ніяких функцій і не мають ніяких фінансових, комерційних або інших аналогічних інтересів, які несумісні з їх посадою, функціями, обов'язками або їх виконанням»³.

Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів на державній службі визначено у Законі України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 №1700-184. Цей Закон визначає два поняття конфлікту інтересів на державній службі:

потенційний конфлікт інтересів – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

реальний конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Також, дається визначення приватного інтересу – це будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що ви-

никають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

Слід відзначити, що конфліктогенною ознакою виступає «протиріччя виникають між особистою зацікавленістю державного службовця і законними інтересами громадян, організацій, суспільства, і неналежним виконанням покладених на нього посадових обов'язків і вказаними законними інтересами».

До цього слід додати, що неналежне виконання посадових обов'язків, наприклад, може виникати через роботу державного службовця за сумісництвом в іншій, щодо основного місця роботи, організації (в цілях отримання додаткового заробітку), що також належить до різновиду конфлікту інтересів. У такому разі особиста зацікавленість державного службовця може впливати на якісне виконання посадових обов'язків.

Слід зазначити, що ст.16-1 Закону України «Про державну службу»⁵, також зобов'язує державних службовців дотримуватися правил запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, передбачених Законом України «Про запобігання корупції».

Особиста зацікавленість охоплює не лише матеріальний аспект, але і інтерес державного службовця в придбанні нематеріального блага (нелегітимне отримання нагороди, просування по службі у зв'язку із спорідненими і іншими «особливими» стосунками з особами, до повноважень яких відноситься ухвалення відповідних рішень)

Порушення вимог щодо врегулювання конфлікту інтересів призводить до корупційного правопорушення, обов'язковою ознакою якого є отримання неправомірних переваг як майнового, так і немайнового характеру для себе або іншої фізичної або юридичної особи, а рівне незаконне надання такої вигоди фізичною або юридичною особою посадовцю, державному службовцеві у своїх інтересах, а також від імені або в інтересах іншої фізичної або юридичної особи.

Таке рішення міститься також в законодавстві низки іноземних держав (там, де є законодавче визначення корупції). Наприклад, в законодавстві ФРН говориться про «отримання переваг»,

в законодавстві Японії – про «протиправне отримання майнових і немайнових благ». Неправомірними перевагами немайнового характеру можуть бути, наприклад, надання необґрунтованих послуг немайнового характеру, неправомірне просування по службі та ін. переваги, що отримуються для себе або іншої фізичної або юридичної особи.

Можна виділити наступні ситуації, пов'язані з конфліктом інтересів на державній і муніципальній службі :

1) володіння державним або муніципальним службовцем цінними паперами, акціями (долями участі, паями в статутних капіталах організацій), неприйняття заходів до передачі вказаних активів, що належать йому, в довірче управління відповідно до законодавства, в цілях відвертання конфлікту інтересів;

2) зайняття іншою оплачуваною роботою без повідомлення працедавця за наявності (можливості) конфлікту інтересів. Антикоруptionне законодавство визначає правові засоби, спрямовані як на відвертання виникнення конфлікту інтересів (наприклад, інформування у письмовій формі державним службовцем про особисту зацікавленість та ін.), так і на його врегулювання (процедури вирішення конфлікту інтересів), але, як показує практика, вони не завжди ефективно грають превентивну роль.

Своєчасний розгляд ситуацій особистої зацікавленості державних службовців, яка може привести до конфлікту інтересів, дозволяє уникнути власне самого конфлікту. З іншого боку, врегулювання конфлікту інтересів має носити

профілактичний характер, оскільки рішення про віднесення тих або інших випадків до ситуації конфлікту інтересів стають загальновідомі в межах державного органу і є основою формування антикорупційного мислення і поведінки.

Основним завданням державного службовця та керівника є відвертання випадків виникнення у державного службовця особистої зацікавленості, яка приводить або може привести до конфлікту інтересів в службових стосунках. Мета – це недопущення спричинення шкоди законним інтересам громадян, організацій, суспільства.

Основним завданням державного службовця та керівника є відвертання випадків виникнення у державного службовця особистої зацікавленості, яка приводить або може привести до конфлікту інтересів в службових стосунках. Мета – це недопущення спричинення шкоди законним інтересам громадян, організацій, суспільства.

Слід зазначити, що аналіз зарубіжного антикорупційного законодавства показує доцільність прийняття окремого законодавчого акту з питання врегулювання конфлікту інтересів на публічній службі. Таким шляхом пішла Канада, Грузія, Латвія.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

- 1.- <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
- 2.- http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_c16
- 3.- http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/int_code_of_conduct.shtml
- 4.- <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
- 5.- <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3723-12>

Статистика, факти, події

Буковину відвідала делегація сенаторів з Румунії

29 серпня відбулася зустріч голови обласної державної адміністрації Олександра Фищука, голови обласної ради Михайла Гайничеру та Чернівецького міського голови Олексія Каспрука із делегацією Сенату Румунії у складі сенаторів Марчела Бужора, Бадя Віорела Річарда, Юліана Крістаке та Йона Сімеона Пурика.

Під час зустрічі керівники буковинської влади та румунські сенатори обговорили практичні сторони децентралізації в Україні, перспективи діяльності міжнародних пунктів пропуску «Красноільськ» та «Дяківці», проблемні питання транспортного сполучення між Буковиною і

містами-побратимами в Румунії та домовилися про майбутні транскордонні проекти, які творитимуть тісніші стосунки між країнами, сприятимуть розвитку територій.

Делегація Сенату Румунії відвідала також Герцаївський та Сторожинецький райони області, де відбулася зустріч з посадовцями та представниками громад. Також представники делегації відвідали пункти пропуску у Красноільську і Дяківцях та взяли участь у заходах, які організували румунські національно-культурні товариства Чернівецької області.

Джерело: <http://www.oda.cv.ua>

МОЛОДЬ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ

У Центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації обов'язково проводиться навчання для тих, хто працює в органах державної влади менше року. Традиційно ми ставимо слухачам курсів запитання про те, що входить у їх посадові обов'язки, чим був зумовлений вибір стати держслужбовцем, які очікування у них від державної служби, яких знань не вистачає у процесі роботи. Окрім цього, ми поцікавилися думкою молоді про реформи у сфері державної служби та місцевого самоврядування. Пропонуємо вашій увазі відповіді на них.

Боднарчук Юлія, головний спеціаліст відділу соціальної інтеграції інвалідів та соціальної підтримки населення управління соціального обслуговування, соціальної інтеграції інвалідів та соціальної підтримки населення Департаменту соціального захисту населення облдержадміністрації

БВ: Коротка характеристика того, чим Ви займаєтесь на роботі

Це участь у розробці проектів, рішень колегій Департаменту соціального захисту населення, що належать до компетенції відділу; участь в розробці нормативних актів, консультаційних листів, пропозицій, роз'яснень та інших документів з питань забезпечення інвалідів технічними засобами реабілітації. Також у мої обов'язки входить листування з установами, організаціями і підприємствами з питань забезпечення інвалідів технічними засобами реабілітації. У межах наданих повноважень - аналіз стану і тенденцій розвитку за напрямом, що належить до компетенції відділу, внесення пропозицій щодо усунення негативних і закріплення позитивних тенденцій. окрім цього, серед обов'язків - організація та участь в розгляді звернень громадян, організацій, установ та інших закладів, прийом громадян з питань забезпечення інвалідів технічними засобами реабілітації, узагальнення та аналіз звітності.

БВ: Чому Ви обрали держслужбу?

Це новий цікавий етап у моєму житті, чудова можливість принести користь людям, які потребують допомоги, а також бажання взяти більш активну участь в житті нашої держави, побачити механізм державного управління зсередини, в дії.

БВ: Які Ваші очікування від державної служби?

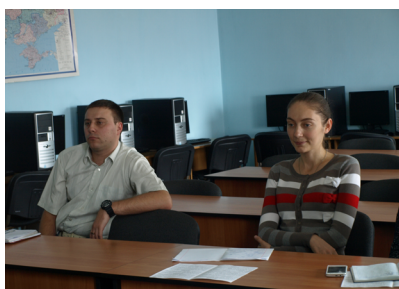
Думаю, що робота на державній службі посприє моєму особистому внутрішньому зростанню, відкриє для мене нові можливості і допоможе змінити життя в нашому суспільстві на краще.

БВ: Яких знань Вам не вистачає для більш ефективної роботи? Яка інформація професійного спрямування могла б Вас зацікавити?

Хотілося б покращити свої знання у сфері діловодства, законодавства. Щодо інформації професійного спрямування, то цікавить все, що стосується соціальної інтеграції інвалідів і технічних засобів реабілітації.

БВ: Як Ви оцінюєте реформи, які проводяться сьогодні у сферах державної служби та місцевого самоврядування?

Поки що важко оцінити, але, думаю, головне, щоб ці реформи були вчасними, добре продуманими і принесли користь простим людям.

Оксана Білек, начальник відділу зв'язків зі ЗМІ та книговидання суспільних комунікацій Чернівецької облдержадміністрації

БВ: Коротка характеристика того, чим Ви займаєтесь на роботі

Координація роботи прес-служби ОДА, написання матеріалів щодо роботи структурних підрозділів ОДА, висвітлення діяльності голови облдержадміністрації, адміністрування сайту ОДА, організація прес-конференцій, брифінгів керівництва ОДА тощо.

БВ: Чому Ви обрали держслужбу?

Можливість працювати у команді. Бажання краще зрозуміти систему державного управління.

БВ: Які Ваші очікування від державної служби?

Здобуття нових навичок та умінь, професійний та кар'єрний ріст, нові цікаві та корисні знайомства.

БВ: Яких знань Вам не вистачає для більш ефективної роботи? Яка інформація професійного спрямування могла б Вас зацікавити?

Відчуваю необхідність у заняттях з аналізу інформації, прогнозування суспільної поведінки тощо для покращення аналітичних здібностей.

БВ: Як Ви оцінюєте реформи, які проводяться сьогодні у сферах державної служби та місцевого самоврядування?

Позитивно. Очікую на більш радикальні зміни у реформуванні державної служби: збільшення заробітної плати, зменшення кількості держслужбовців, покращення умов праці.

Яна Палагнюк, головний спеціаліст відділу регіонального розвитку, містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства Сторожинецької райдержадміністрації

БВ: Коротка характеристика того, чим Ви займаєтесь на роботі

Участь у реалізації державної політики у сфері містобудування та архітектури. Беру участь у розробці проектів благоустрою населених пунктів, розгляді заяв, звернень і скарг громадян.

БВ: Які Ваші очікування від державної служби?

Поліпшення якості послуг, що надаються державними органами населенню, а також покращення матеріального та соціального становища державних службовців.

БВ: Яких знань Вам не вистачає для більш ефективної роботи? Яка інформація професійного спрямування могла б Вас зацікавити?

Знання законодавчої бази та діловодства.

БВ: Як Ви оцінюєте реформи, які проводяться сьогодні у сферах державної служби та місцевого самоврядування?

Вірю в їх успішність, якщо для їх впровадження буде зроблено усе можливе як з боку влади, так і з боку громадян

Денис Шевчук,
завідувач сектору
організаційної і кадрової
роботи управління
освіти Хотинської РДА

БВ: Коротка характеристика того, чим Ви займаєтесь на роботі

Це проведення апаратних нарад, колегій,

ведення документації кадрового обліку. До посадових обов'язків входить також коригування виховної роботи в Хотинському районі, коригування Методичного об'єднання завучів з виховної роботи, оперативне управління педагогами-організаторами. Окрім цього - моніторинг шкільної документації.

БВ: Чому Ви обрали держслужбу?

Через відповідальність перед своїм народом.

БВ: Які Ваші очікування від державної служби?

Складана, проте відповідальна професія, значення якої полягає в постійному самовдосконаленні та прагненні робити кращою співпрацю держави та громадянина, покращувати життя останнього. Очікую, що зможу змінити сферу освітньої діяльності у межах своєї компетенції на краще.

БВ: Яких знань Вам не вистачає для більш ефективної роботи? Яка інформація професійного спрямування могла б Вас зацікавити?

У першу чергу інформація, яка стосується оперативної документації управління освіти. Також реалізація концепції національно-патріотичного виховання та реформування державної служби.

БВ: Як Ви оцінюєте реформи, які проводяться сьогодні у сферах державної служби та місцевого самоврядування?

Сучасна ситуація в Україні вимагає реформ. Але, на мою думку, проведення реформ має бути не хаотичним, всеохоплюючим, а предметним і упорядкованим. Варто чітко обговорювати реалізацію реформ із громадянами, а в нашому випадку державними службовцями. Адже інакше державний службовець як солдат не думає, а лише виконує вказівку «зверху».

Вікторія Шекеряк,
головний спеціаліст
відділу планування, обліку
та звітності управління
у справах фінансів,
реалізації державних
соціальних гарантій
окремим категоріям громадян та господарської діяльності Департаменту соціального захисту населення ЧОДА

БВ: Коротка характеристика того, чим Ви займаєтесь на роботі

Забезпечую зведення та консолідацію інформацію щодо заборгованості із заробітної плати установ соціального захисту населення області. проводжу моніторинг розрахунків за спожиті енергоносії та комунальні послуги підвідомчих установ Департаменту. Здійснюю виконання доручень та розпоряджень ОДА щодо споживання енергоносіїв підвідомчими установами, виконання договорів по тендерних закупівлях. Зводжу звіт по тендерних закупівлях підвідомчих установ. Виконую окремі доручення щодо перевірки штатних розписів та тарифікаційних списків підвідомчих установ. Забезпечую надання інформації в установлені законом терміни. Виконую окремі доручення начальника відділу планування, обліку та звітності.

БВ: Чому Ви обрали держслужбу?

Це хороший старт кар'єри для отримання досвіду та практичного застосування набутих вмінь і навичок, знань за роки навчання в університеті. Робота за спеціальністю. Державна служба для мене – це шанс реалізувати себе, дорога в майбутнє.

БВ: Які Ваші очікування від державної служби?

Я вважаю, що державна служба – це, насамперед, гарні перспективи для професійного та особистісного розвитку, а також можливість змін країни на краще (чого я, власне, і очікую).

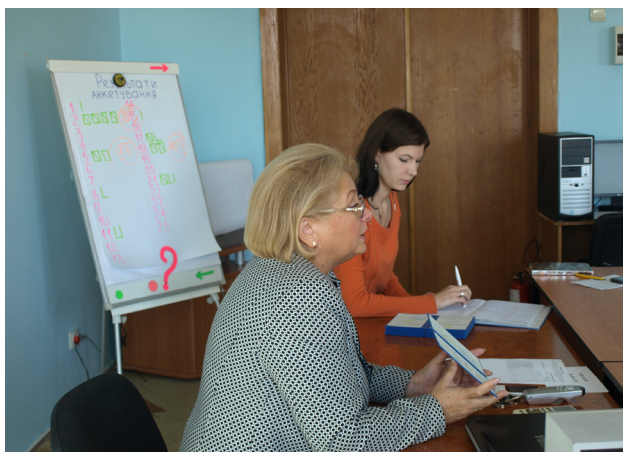
БВ: Яких знань Вам не вистачає для більш ефективної роботи? Яка інформація професійного спрямування могла б Вас зацікавити?

Важко відповісти на це запитання, оскільки працюю недавно. За період роботи я ще не встигла

зіткнутись з проблемами у роботі, однак прекрасно усвідомлюю, що бувають різноманітні ситуації, що потребують прийняття обґрунтованих рішень. Саме тому хотілося б володіти інформацією, яка є новою, та завжди бути в курсі останніх подій (особливо у законодавчій сфері). Суто для себе цікавим є удосконалення своїх знань з рідної та іноземної мови.

БВ: Як Ви оцінюєте реформи, які проводяться сьогодні у сферах державної служби та місцевого самоврядування?

Позитивно. В силу розвитку економіки та інтеграції України у світовий економічний простір забезпечення ефективного державного управління шляхом усунення прогалин, виправлення помилок в попередній роботі та їхнє недопущення в майбутньому, наближення державної служби та служби в ОМС до європейських принципів є необхідним.

На Всеукраїнській семінар-наradі у Чернівцях розглянули актуальні питання діяльності Пенсійного фонду

27-28 липня на базі Чернівецької області проведено семінар-наradу з керівниками служб внутрішнього аудиту, юридичних, кадрових служб та працівниками, відповідальними за ведення інформаційно-роз'яснювальної роботи головних управлінь Пенсійного фонду України в областях та м. Києві. Участь у заході взяв Голова правління Пенсійного Фонду України Олексій Зарудний.

Під час відкриття семінару-наradи його учасників привітав голова обласної державної адміністрації Олександр Фицук. «У нашому краї народжуються хороші ідеї, тому маю надію, що сьогодні з'являться нові пропозиції в частині реформування і організації пенсійної реформи», - зазначив керівник області та побажав приємних вражень від відвідин Буковини.

Під час семінару його учасники ознайомилися з практикою організації роботи територіальних органів Пенсійного фонду в Чернівецькій області, провели наradи у секціях, де розглядалися питання стану та шляхів подальшого розвитку системи управління персоналом Фонду, проведення інформаційно - роз'яснювальної роботи, інші актуальні питання.

Олексій Зарудний акцентував увагу на питаннях реформування пенсійної системи в країні, розв'язанні однієї з найбільших проблем - легалізації заробітних плат. Він наголосив, що Уряд попіклується про збільшення пенсійних виплат до кінця року, зокрема підвищення мінімальної пенсії до рівня прожиткового мінімуму.

Начальник Головного управління Пенсійного фонду в Чернівецькій області Михайло Романів проінформував про досвід роботи місцевих територіальних органів. Він зауважив, що професійне кредо працівників Пенсійного фонду в Чернівецькій області - «Користуйся владою, щоб допомагати людям». З огляду на це, відправною точкою для багатьох реформ у системі органів Пенсійного фонду на Буковині стало усвідомлення необхідності впровадження сучасних підходів до організації роботи.

В рамках семінару-наradи Голова правління

Пенсійного фонду України провів також прес-конференцію для журналістів чернівецьких ЗМІ, під час якої поінформував про актуальні питання реформування пенсійної системи України. Олексій Зарудний зазначив, що головними пріоритетами проведення пенсійної реформи є забезпечення фінансової збалансованості пенсійної системи, звільнення солідарної системи від невластивих їй функцій, запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та єдиних принципів нарахування пенсій. Всі ці питання має комплексно вирішити внесений до Верховної Ради України урядовий законопроект щодо пенсійної реформи № 2767, - підкреслив посадовець.

Олексій Зарудний наголосив, що Пенсійним фондом України у повному обсязі, згідно із встановленими графіками, постійно забезпечується виплата пенсій пенсіонерам.

Відзначив позитивні тенденції в роботі органів Пенсійного фонду України в Чернівецькій області щодо розвитку дистанційних форм обслуговування населення, зокрема, функціонування послуги Skype-консультування, запровадження днів Пенсійного фонду, розсилки SMS-повідомлень пенсіонерам області з актуальних питань пенсійного забезпечення, проведення флешмоб-акцій – сучасного способу привернення уваги громадськості до актуальних суспільних проблем тощо, які під час семінар-наradи були рекомендовані для впровадження в інших регіонах.

Голова правління Пенсійного фонду надав роз'яснення щодо перспектив зростання пенсійних виплат, умов запровадження накопичувальної системи пенсійного страхування, погашення заборгованості платниками до бюджету Фонду, шляхів співпраці органів Пенсійного фонду та засобів масової інформації з питань донесення до громадськості стану реформування пенсійної системи.

В ОБЛАСТІ РЕАЛІЗУЄТЬСЯ ПЛАН ДІЙ МІЖНАРОДНОЇ ІНІЦІАТИВИ «ПАРТНЕРСТВО «ВІДКРИТИЙ УРЯД»

Виконання Плану дій міжнародної ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» розглянули 26 вересня, представники обласної влади, неурядових організацій, експерти та науковці в рамках круглого столу, який відбувся на базі факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету.

«Партнерство «Відкритий Уряд» – це багатостороння міжнародна ініціатива, яка налічує 65 країн-учасниць. Офіційно запроваджена 20 вересня 2011 року в ході сесії Генеральної Асамблеї ООН. Україна приєдналася до глобальної ініціативи у вересні 2011 року. Наразі громадськість та влада виконують другий План дій України для відкритості урядування. Основними принципами відкритого урядування є підзвітність та прозора влада, участь громадян у формуванні та реалізації політики, боротьба з корупцією, вільний доступ до публічної інформації, можливість отримувати послуги через мережу інтернет, а також можливість впливати на рішення влади.

Як зауважили організатори – представники Департаменту суспільних комунікацій ОДА, сьогодні у людей склався стереотип, що органи державної влади – це якась закрита структура, яка асоціюється із зловживанням, корупцією. Це пов'язано з тим, що органи державної влади поки не навчилися презентувати свою роботу. Перейти від інформування до діалогу – власне, з цією метою було затверджено план дій із впровадження ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд».

Консультації з громадськістю, за словами організаторів, важливі і для влади, і для грома-

ди. Влада може донести свою позицію, заручитися підтримкою громадськості, ефективніше і успішніше підготувати проект будь-якого свого рішення, унеможливити негативну реакцію громадян на свої рішення. Представники громадянського суспільства, у свою чергу, можуть впливати на прийняття рішень, висловлювати свою позицію і контролювати рішення влади.

В обласній державній адміністрації щороку затверджується орієнтовний план консультацій з громадськістю, який оприлюднюється на офіційному сайті ОДА у рубриці «Громадянське суспільство». Перед тим, як його затвердити, план обговорюється з громадськістю. Так, зокрема, при облдержадміністрації створено Громадську раду – важливий консультативно-дорадчий орган, який покликаний аналізувати рішення, які приймаються владою, а також надавати свої пропозиції. Консультативні ради створюються і при багатьох структурних підрозділах ОДА.

Про виконання плану дій з реалізації у Чернівецькій області ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» розповіли завідувач сектору з питань запобігання та виявлення корупції Віталій Савкін, головний спеціаліст відділу роботи зі зверненнями громадян та доступу до публічної інформації апарату облдержадміністрації Наталія Кирпушко та директор Департаменту економічного розвитку Ігор Сідляр.

За словами Віталія Савкіна, у цій програмі антикорупційна секція передбачена тим, що вона виконується виключно в рамках державної програми запобігання та протидії корупції. Прийнято відповідне розпорядження голови ОДА, яким

затверджено план заходів з виконання державної програми, аналогічні плани затверджені в районних державних адміністраціях. Сектор з питань запобігання та виявлення корупції здійснює контроль за його виконанням, надає практичну допомогу щодо проведення тих чи інших заходів. Основна мета антикорупційної стратегії покладена на роз'яснювальну роботу, зокрема при ОДА проведено 35 комунікативних заходів, якими охоплено більше 1,5 тис. осіб. Роз'яснюються вимоги антикорупційного законодавства, вимоги декларування, висвітлення декларацій на сайті ОДА. На запити надається інформація про декларації тих чи інших осіб, якими цікавиться громадськість. Сектором розроблено відповідні методичні рекомендації щодо запобігання конфлікту інтересів, які розіслані районним державним адміністраціям. Спільно з обласною організацією «Комітету виборців України» видано методичний посібник.

За словами в.о. начальника Департаменту суспільних комунікацій Лесі Нос, в ОДА ведеться робота з оприлюднення проектів нормативних актів. Необов'язковими для оприлюднення, зауважила вона, є акти Кабінету Міністрів України, Президента України, хоча громадськість повинна долучатись до прийняття всіх рішень. Тому такі консультації з громадськістю мали б бути

оформлені законодавчо.

Відповідно до плану дій з реалізації в області ініціативи Міжнародного партнерства «Відкритий уряд», Закону України «Про доступ до публічної інформації», а також Указу Президента України «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації» в обласній державній адміністрації громадськості забезпечується доступ до публічної інформації, зазначила Наталя Кирпушко. Визначено особу, яка відповідає за доступ до публічної інформації. Вона реєструє запити на інформацію, які надходять, контролює терміни розгляду цих запитів, а також слідкує за тим, щоб відповіді на запити були достовірними, точними і максимально повними. Створено також електронну базу реєстрації запитів, завдяки якій є можливість відслідковувати, хто є виконавцем того чи іншого запиту на інформацію і яким чином запит виконується. Створено систему обліку такої інформації, яка розміщена на офіційному сайті облдержадміністрації і щотижня оновлюється. Дотримується норма закону про те, що всі нормативно-правові акти ОДА, які мають прийматися, за 20 днів повинні бути висвітлені на сайті, щоб громадськість могла ознайомитися і висловити свою думку.

АНТОНІНА СКИДАН,

Голова робочої групи Мариничівської та Усть-Путильської територіальних громад Путильського району

НАША МЕТА – СПРОМОЖНА, САМОДОСТАТНЯ, СИЛЬНА ГРОМАДА

Відповідно до прийнятого Перспективного плану об'єднання територіальних громад в області продовжується процес об'єднання територій сіл, селищ та міст. 14 серпня обласна рада прийняла рішення про утворення нових громад у нашій області - 29 сільських рад та 44 населених пункти об'єдналися у 10 об'єднаних громад. Про те, як відбувався цей процес, журналу «Буковинський вісник» розповіла Антоніна Скидан - голова робочої групи Мариничівської та Усть-Путильської територіальних громад Путильського району

БВ: Як був сприйнятий громадою Закон України “Про добровільне об'єднання територіальних громад”?

А.С.: Від самого початку Закон України “Про добровільне об'єднання територіальних громад”, який був затверджений 5 лютого 2015 року за номером 157, був дуже позитивно оцінений простими жителями, простими громадянами. Цього закону всі чекали дуже довго, адже він дає можливість покращити життя саме простих людей і спрямований на ті європейські цінності, за якими живуть наші сусіди – Польща, Румунія. Їх досвід показує, що це дуже позитивні зміни, які рухають суспільство до євроінтеграції.

БВ.: Яким був шлях до прийняття рішення про об'єднання громад? Як відбувався цей процес?

Перш за все, ми завжди вивчаємо думку громади. Ініціатором добровільного об'єднання територіальних громад суміжних сіл став Усть-Путильський сільський голова Іван Про-

копович Чев'юк. Він запропонував цю ідею Мариничівському сільському голові Юрію Васильовичу Григоряку, вони спільно розглянули це питання, дійшли до згоди, що процес треба починати, але для цього у першу чергу необхідно порадитися зі своїми громадами.

Свою ініціативу Іван Прокопович виніс на обговорення на сходи сіл Усть-Путиля, Шпетки та Бісків. Це було в травні. Під час цих сходів ми детально обговорили Закон України “Про добровільне об'єднання територіальних громад”. Люди ще не всі були обізнані, не всі володіли інформацією, однак, розглянувши цей закон детально, усі його сприйняли досить позитивно і одноставно вирішили, що треба рухатися вперед і робити кроки до об'єднання громад.

Пізніше було зібрано сесію Усть-Путильської сільської ради, на якій депутати ще раз обговорили ці всі питання, порадилися, і ця ініціатива вже пішла на громадське обговорення жителів сіл Петраші, Бісків, Мариничі Мариничівської сільської ради.

Депутати Мариничівської сільської ради після

детального розгляду питання щодо об'єднання делегували своїх представників до спільної робочої групи. Наш депутатський склад також делегував своїх представників від Усть-Путильської територіальної громади, і вже спільна робоча група почала напрацьовувати проект рішення про об'єднання цих двох територіальних громад.

Водночас, хочу зауважити, що об'єднатися в одну територіальну громаду було запропоновано не лише Мариничівській сільській раді, а й мешканцям сіл Дихтинець та Греблина Дихтинецької сільської ради. Розглянувши нашу пропозицію щодо об'єднання, дихтинецька громада відхилила її і не дала згоду на приєднання до нашої об'єднаної територіальної громади. Тому уже далі шляхом об'єднання ішли Мариничівська та Усть-Путильська сільські ради – крок за кроком, відповідно до розробленої і затвердженої методики.

Ми все робили з дотриманням “букви” закону, тому що проект, розроблений робочою групою, повинен був отримати схвалення обласної державної адміністрації та висновок для подальшої успішної роботи, тому відповідні структурні підрозділи ОДА дуже ретельно вивчали кожен документ, який ми подавали на розгляд.

Крок за кроком, рухаючись уперед, ми одночасно подали пропозиції територіальним громадам Довгопільської, Конятинської і Яблуницької сільських рад, а також Розтоківської та Підзахаричівської. На сьогодні вони ще приймають свої рішення, тому що це процес відповідальний і поспішати тут не варто.

Окремі напрацювання має Довгопільська сільська рада. Вони уже провели сходи громадян та сесію сільської ради. На сходах був присутній Усть-Путильський сільський голова Іван Чев`юк, якого запросили взяти участь в обговоренні. Жителі цих сіл висловлювали побажання також приєднатися до нашої об'єднаної територіальної громади. Однак, остаточного рішення теж ще поки не прийнято.

Наразі громади Довгопільської, Конятинської та Яблуницької сільських рад мають можливість або приєднатися, або створити окрему об'єднану територіальну громаду. Можливо, вони спробу-

ють саме цю модель.

Після того, як ми отримали висновок обласної державної адміністрації, було проведено сесії Мариничівської та Усть-Путильської сільських рад, на яких схвалено в цілому проекти рішень. Сільський голова Іван Прокопович Чев`юк звернувся з поданням до сесії обласної ради про затвердження рішення і про створення Усть-Путильської об'єднаної територіальної громади, до складу якої увійдуть шість населених пунктів: Петраші, Бисків, Мариничі Мариничівської сільської ради, та Шпетки, Бісків та Усть-Путиля Усть-Путильської сільської ради. Таким чином процес продовжується, і на сьогодні ми вже отримали рішення сесії обласної ради.

БВ.: Чи виникали якісь труднощі під час роботи?

Проблеми, звичайно, виникають, але вони виникають для того, щоб їх розумно вирішувати. Якщо людина спрямована на результат і прагне досягти успіху, то усі труднощі легко долаються. Складнощі, загалом, виникали тільки технічні. Це новий процес, важливими є всі документи, які подавалися на розгляд обласної державної адміністрації та обласної ради, а робоча група вперше мала з ними справу.

Але, хочу сказати, що на рівні області цей механізм дуже чітко пропрацьований. У нас діє обласний ресурсний центр – Офіс реформ, у якому працюють дуже досвідчені і кваліфіковані менеджери, які нас спрямовували, можна сказати, “вели за руку” до досягнення мети. Тому працювати було легко. Сама методика роботи цього обласного ресурсного центру, а також управління регіонального розвитку, містобудування та архітектури побудована на нових стандартах. Я маю досвід роботи в міжнародних проектах, так от робота цих структур нагадує саме європейські принципи співпраці. Дуже гарно, по-діловому, конструктивно, виважено, компетентно. З цими людьми було дуже приємно працювати, і це звісно, також допомогло отримати той результат, якого ми прагнули. Звичайно, цей результат ще не кінцевий. Спроможна, самодостатня, сильна – такою хочуть бачити свою майбутню громаду жителі сіл Петраші, Бисків, Мариничі,

Бісків та Усть-Путила. Впевнена також, що це не кінцева модель об'єднаної територіальної громади. Вона у перспективі стане більшою і межі її розширюватимуться.

БВ.: Якими будуть наступні кроки?

Ми накреслили стратегію розвитку об'єднаної Усть-Путильської громади, бачимо шляхи реалізації цієї моделі і сповнені оптимізму, що все вдасться. Ми повністю зробили соціальний паспорт, розробили план організаційних заходів. Після того, як сесія обласної ради схвалила і затвердила модель цієї об'єднаної територіальної громади, такі юридичні особи як Усть-Путильська та Мариничівська сільська рада втрачають свій статус, тому розпочала роботу ліквідаційна комісія. На даний час працюємо над інвентаризацією майна Усть-Путильської та Мариничівської сільських рад.

Наступний крок – план соціально-економічного розвитку, який ми деталізуємо, уточнюємо, ставимо на “тверду основу”. Враховуємо всі економічні показники, адже без них ми зможемо досягти кінцевого результату. Проводимо моніторинг цих економічних показників, беремо до уваги реальні

можливості та невикористані резерви, які є на кожній території і які можна активізувати, щоб залучити додаткові джерела фінансування у бюджет уже новоствореної громади.

Окрім фінансової складової, працюємо над накресленням векторів розвитку об'єднаної громади, над тим, яка саме інфраструктура нам потрібна. Основним для мене як голови робочої групи є принцип, щоб усі населені пункти мали рівні можливості – фінансові, кадрові, інфраструктурні, щоб не надавалася перевага у плані розвитку одному населеному пункту, у той час як інший буде учомусь відставати. Все має будуватися на дотриманні принципів субсидіарності, справедливості, чіткості, прозорості і відкритості, тому що це обов'язково для того, щоб дійсно отримати позитивний результат.

Ми хочемо жити у вільній демократичній державі, бути господарями в своєму краї і прямо дивитися в очі майбутнім поколінням. А це можливе лише за умови, що кожен громадянин буде брати активну участь у державотворчих процесах. Активна життєва позиція кожного жителя нашого краю є запорукою створення спроможних, самодостатніх громад та успіху реформи місцевого самоврядування в цілому.

Статистика, факти, події

КЕРІВНИКИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗУСТРІЛИСЬ ІЗ ПОСЛОМ НІМЕЧЧИНИ

4 вересня голова обласної державної адміністрації Олександр Фищук та голова обласної ради Михайло Гайничеру зустрілись із Надзвичайним і Повноважним послом Федеративної Республіки Німеччина в Україні Крістофом Вайлем. Німецький дипломат цікавився окремими аспектами євроінтеграційних процесів в Україні, запровадженням конституційної реформи та результатами фінансової децентралізації.

Також на зустрічі було обговорено політичну, економічну, етно-культурну та інші сфери розвитку Чернівецької області. Значну увагу було приділено питанням інфраструктури краю у контексті розвитку туризму на теренах Буковини. Зокрема, Крістоф Вайл пообіцяв докласти можливих зусиль задля забезпечення роботи міжнародного аеропорту у Чернівцях, по-

шуку зацікавлених авіакомпаній для налагодження авіасполучення з нашим містом.

Голова обласної ради Михайло Гайничеру розповів Надзвичайному і Повноважному послу Федеративної Республіки Німеччина про партнерські відносини між Чернівецькою областю та окремими округами Німеччини, зокрема, Швабією, яка разом з Буковиною є учасником Угоди «Чотири регіони для Європи». В її рамках налагоджено співробітництво у галузі культури і спорту, вона сприяє зміцненню різносторонніх зв'язків між нашими регіонами. Голова облради поінформував також про транскордонні проекти, виконавцем яких разом з європейськими партнерами є Чернівецька область, та обговорив з представником Німеччини напрямки можливої подальшої співпраці.

Джерело: www.oblrada.cv.ua
www.oda.cv.ua

В ОБЛАСТІ ТРИВАЄ ПРОЦЕС ОБ'ЄДНАННЯ ГРОМАД

Відповідно до прийнятого Перспективного плану об'єднання територіальних громад в області продовжується процес об'єднання територій сіл, селищ та міст. Цей процес відбувається виключно на добровільній основі та згідно з рекомендаціями Уряду України.

14 серпня обласна рада прийняла рішення про утворення нових громад у нашій області - 29 сільських рад та 44 населених пунктів об'єдналися у 10 об'єднаних громад.

Зокрема, ухвалено рішення про утворення таких територіальних громад:

1) Вашковецька громада Сокирянського району (Вашковецька с/р та Шишковецька с/р) - 5157 осіб;

2) Волоківська громада (Волоківська с/р, Вальякузьминська с/р) - 6176 осіб;

3) Великокучурівська громада (Великокучурівська с/р, Тисовецька с/р та Снячівська с/р) - 14191 осіб;

4) Глибоцька громада (Глибоцька селищна рада та Михайлівська с/р) 10857

5) Клішківецька громада (Клішківецька с/р, Полянська с/р) - 7315 осіб;

6) Мамалигівська громада (Мамализька с/р, Драницька с/р, Стальнівецька с/р, Подвірнянська с/р, Несвоївська с/р, Балковецька с/р - 12744 осіб;

7) Недобоївська громада (Недобоївська с/р, Ставчанська с/р, Долинянська с/р) - 5903 осіб;

8) Рукшинська громада (Рукшинська с/р, Гордівецька с/р, Рашківська с/р, Чепоніська с/р, Пригородоцька с/р) - 6886 осіб;

9) Сокирянська міська громада (Сокирянська м/р та Коболчинська с/р) - 11469 осіб;

10) Усть-Путильська громада (Усть-Путильська с/р та Мареничівська с/р) - 2218 осіб.

Також депутати обласної ради проголосували за призначення перших місцевих виборів в об'єднані територіальні громади, на яких обирають депутатів та голів новоутворених об'єднаних громад.

Нові об'єднані ради повинні будуть працювати над тим, щоб довести переваги об'єднання стагнуть позитивним прикладом для інших населених пунктів.

Джерело: oblrada.cv.ua

Статистика, факти, події

ОБРАНО НОВИЙ СКЛАД ГРОМАДСЬКОЇ РАДИ ПРИ ОБЛАСНІЙ ДЕРЖАВНІЙ АДМІНІСТРАЦІЇ

10 вересня відбулися установчі збори з обрання нового складу громадської ради при обласній державній адміністрації. До участі у зборах зголосилися представники 27 інститутів громадянського суспільства. Учасники зборів прийняли рішення про включення до складу громадської усіх кандидатів. Також було вирішено провести перше організаційне засідання новообраної громадської ради.

Відкритим голосуванням обрано її керівний склад. Головою консультативно-дорадчого органу обрано директора Буковинського центру реконструкції і розвитку Ярослава Кирпушка. Його заступниками стали голова «Об'єднання учасників АТО» Олександр Ковбасюк та голова громадського об'єднання «Громадський актив

міста» Сергій Добржанський.

На першому засіданні також запропоновано розглянути пропозиції членів громадської ради щодо плану роботи громадської ради та формування у її складі профільних комісій. Домовлено, що пропозиції будуть узагальнені впродовж тижня, а чергове засідання ради доцільно провести на початку жовтня.

Членів громадської ради привітав заступник голови - керівник апарату обласної державної адміністрації Руслан Сенчук, який наголосив на важливості роботи громадської ради та зазначив, що обласна влада прагне максимально залучати громадськість до прийняття рішень та реалізації державної політики.

Джерело: www.oda.cv.ua

ЯК ФОРМУВАТИМУТЬСЯ НОВІ РАДИ В ОБ'ЄДНАНИХ ГРОМАДАХ?

У зв'язку з об'єднанням територіальних громад в області, кількість місцевих депутатів зменшилась з 546 до 240. Виборчі округи у нових громадах сформовані наступним чином:

1) Вашковецька сільська рада об'єднаної територіальної громади нараховуватиме 22 депутати, з яких 15 – обиратимуть у с.Вашківці, а 7 – у селі Шишківці.

2) Великокучуриська сільська рада об'єднаної територіальної громади має 26 округів, з них: у Великому Кучерові – 15, Тисовець має 7 округів; Снячів+ Глибочок – 4.

3) Волоківська сільська рада об'єднаної територіальної громади – 22 округи, з них: у Волоці – 12, Грушівцях (входили до складу Волоківської сільської ради) – 4; у с.Валя Кузьмина – 6.

4) Глибоцька селищна рада об'єднаної територіальної громади має 26 округів, з них: в смт.Глибоці – 23; Михайлівці – 2; Червоній Діброві (була в складі Михайлівської сільської ради) – 1.

5) Клішківська сільська рада об'єднаної територіальної громади має 26 округів, які розділені наступним чином: Клішківці – 20; Поляна- 4, Млинки (входили до складу Клішківської сільської ради) – 2.

6) Недобоївська сільська рада об'єднаної територіальної громади має теж 26 округів. Село Недобоївці має 11 округів, Ставчани – 6; Долиняни – 5, Керстенці – 4.

7) Мамалигівська сільська рада об'єднаної територіальної громади нараховуватиме 26 депутатів. З них: в Мамалізі, Драниці та

Подвірному обиратимуть – по 5 депутатів; в Стальнівцях – 4; в Балківцях -3; в Несвої та Кошулянах (входили до складу Мамалигівської сільської ради) – по 2.

8) Рукшинська сільська рада об'єднаної територіальної громади – 26 округів. Представництво сіл в об'єднаній сільраді буде наступне: Рукшин – 12 депутатів; Рашків – 4; Чепоноси – 4; Пригородок – 3; Орестівка (входило до складу Пригородоцької сільської ради) – 2; Гордівці – 1.

9) Сокирянська міська рада об'єднаної територіальної громади матиме 26 депутатів. В Сокирянах утворено 21 округ, в Коболчині – 5.

10) Усть-Путильська сільська рада об'єднаної територіальної громади матиме 14 депутатів, з яких 7 обиратимуть в Усть-Путілі, а 7 – у Мареничах. У всіх радах об'єднаних громад, окрім Сокирянської міської, вибори відбуватимуться на мажоритарній основі. Жителі села Коболчин разом з мешканцями Сокирян будуть голосувати за системою партійних списків.

Загалом варто відзначити, що при формуванні округів місцеві ТВК зважали на чисельність виборців та забезпечили представництво всіх населених пунктів у об'єднаних громадах. У 19 селах, які раніше були центрами сільрад, а тепер не є центрами об'єднаних громад, сільські голови, які були обрані у 2010 році, будуть виконувати обов'язки старост до проведення їх виборів. Відповідно до законодавства компетенція оголошувати вибори старост належатиме новосформованим об'єднаним місцевим радам.

Джерело: Відділ аналітики Чернівецької обласної громадської організації “Комітет виборців”

У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ УТВОРЕНО 64 ТЕРИТОРІАЛЬНІ ОКРУГИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ ДЕПУТАТІВ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Чернівецька обласна виборча комісія прийняла постанову «Про утворення багатомандатних округів до виборів депутатів Чернівецької обласної ради» №5 від 18 вересня 2015 року. Відповідно до постанови на території Чернівецької області утворено 64 територіальні

округи для проведення виборів депутатів Чернівецької обласної ради. З текстом постанови можна ознайомитись за посиланням:

<http://oblrada.cv.ua/activity/electorat/resolution/11>

Джерело: oblrada.cv.ua

ЯРОСЛАВ КИРПУШКО,
 директор Буковинського центру
 реконструкції і розвитку,
 голова громадської ради при
 Чернівецькій обласній державній
 адміністрації

ГРОМАДСЬКА РАДА – НЕ ПРОСТО КОНСУЛЬТАТИВНО-ДОРАДЧИЙ ОРГАН, А ОРГАН КОНТРОЛЮЮЧИЙ

10 вересня відбулися установчі збори з обрання нового складу громадської ради при обласній державній адміністрації. Головою ради обрано директора Буковинського центру реконструкції і розвитку Ярослава Кирпушка.

На першому засіданні члени ради розглядали питання щодо затвердження статуту, формування плану роботи та утворення комісій. Окрім цього, до порядку денного було включено питання Стратегії розвитку Чернівецької області на період до 2020 року.

Голова громадської ради Ярослав Кирпушко відповів «Буковинському віснику» на декілька запитань, зокрема про те, які основні напрями роботи громадської ради, чим відрізнятиметься її діяльність від діяльності попередньої ради, а також про те, яким чином буде відбуватися діалог між владою і громадою.

У положенні про громадську раду йдеться про те, що вона не просто консультативно-дорадчий орган, а орган контролюючий. Крім того, обласна адміністрація повинна цілу низку нормативно-правових актів, які вона розробляє, погоджувати з громадською радою за такими критеріями як відкритість, прозорість, ефективність та протидія корупції.

До цього акцент робився на консультативно-дорадчій функції, а зараз я пояснюю людям, що ми насправді не той орган. Тому під час засідання ми не просто говорили про те, як потрібно робити, а про те, що насправді робить адміністрація, як вона це робить, і якою мірою це відповідає її завданням та інтересам громади. Саме тому одним з питань порядку на першому засіданні став розгляд Стратегії розвитку Чернівецької області, і я поясню

чому.

Умовно кажучи, те, що написано в Стратегії – фінансується, те, що в стратегії не зафіксовано – не фінансується. Тому ми намагалися з'ясувати, які пріоритети сьогодні визначені і як на ці пріоритети через проекти і програми будуть спрямовуватися кошти. Наше завдання – подивитися, як це зараз організовано обласною державною адміністрацією. Коли ми все детально з'ясуємо, тоді зможемо внести пропозиції для вдосконалення цього процесу, щоб він став більш ефективний для територіальних громад Чернівецької області.

Щодо порядку роботи громадської ради, то у положенні зазначено, що вона має збиратися не менше, ніж один раз на квартал. На початку, як завжди, є багато завзяття, тому хочеться збиратися щомісяця. Мені подобається, що

члени громадської ради активні, хочуть безпосередньо впливати, безпосередньо розробляти, аналізувати якісь речі.

На засіданні я спеціально підняв тему грошей, оскільки твердо переконаний: якщо ми не керуємо грішми, якщо ми не розуміємо, який бюджет, що є в бюджеті, на які пріоритети він спрямований, ми тоді просто гурток. Пріоритет – це напрямок, куди ми виділяємо кошти, тому потрібно боротися за те, щоб у нього потрапити. Якщо громада цього не знатиме, вона ніколи нічого не отримає, лише казатиме, що вона бідна і проситиме грошей. Так відбувається вже десятки років.

Я роблю це навпаки. Спочатку з'ясовую, хто є грантодавець, дізнаюся про його умови, подаю проект. Якщо подаю хороший проект з точки зору грантодавця, я отримую фінансування. Це світова практика. Буковинський центр реконструкції і розвитку за останніх років 7 залучив близько 200 мільйонів гривень. Залучення інвестицій – актуальне на сьогодні питання. Обласна державна адміністрація також залучає кошти, основна частина яких іде на соціальні потреби – закупівлю ліків, харчування дітей тощо. Те, що залишається – не така значна сума – 10, 20, 30 мільйонів, однак і вона може бути раціонально використана на потреби громади. Поряд з тим необхідний і додатковий ресурс.

Чому зараз мова йде про фонд регіонального розвитку? Тому що це друга спроба дати гроші в регіони, реальні гроші. Цього року йдеться, наприклад, про 86 мільйонів. Але питання тепер про те, на що ці гроші виділяються, яка з них буде користь. Коли ми зможемо це проаналізувати, ми зможемо якось на це реагувати. А поки що ми не знаємо, які підготовлено проекти. Можливо, вони справді якісні, а може й такі, що зводяться просто до освоєння грошей. А це вже друга крайність, адже

у результаті такої діяльності з'являються абсолютно нераціональні об'єкти, як-от, наприклад, школи, розраховані на триста учнів, тоді коли насправді їх там навчається всього сто.

Це от і означає «освоєння коштів»: побудували, сфотографували, прозвітували – і все. Це не проектний підхід, у проекті все має бути пораховано, демографія проаналізована на десять років уперед. До того ж, будуючи такі об'єкти, потрібно ставити питання, що з ними буде далі, через кілька років. На чий баланс їх візьмуть? Сільський, районний, обласний? А якщо скажуть, що немає грошей, тоді що, нехай руйнується? Поки ми не навчимося це робити, сценарій буде однаковий.

До речі, у цьому питанні ЄС та Україна не можуть порозумітися, оскільки Євросоюз ставить за умову саме проектну основу, а у нас так працювати не звикли. До цього додається ще й високий рівень корупції. І через те нічого не відбувається. Візьмемо, для прикладу, Фонд регіонального розвитку, який уже майже був закритий. Євросоюз хотів щороку виділяти для нього по 200 млн. євро, які б ішли на фінансування проектів. Попередній уряд не погодився на такі умови і кошти залишилися в ЄС.

Тому насамперед потрібно навчитися працювати з грішми. І моє чітке переконання: якщо я не керую грішми і людьми – я не керую нічим. Можна ставати в позу, кричати «уряд», «партія», «демократія», однак це тільки демагогія і популізм, які будуть і на цих виборах. Громаді потрібно цікавитися, куди ідуть гроші, контролювати діяльність органів влади, тих самих комунальних підприємств – тільки тоді буде ефект.

Під кінець розмови на репліку «Будемо сподіватися, що громадській раді все вдасться» Ярослав Кирпушко відреагував фразою «Ми будемо не сподіватися, а працювати, щоб отримати результат».

«БУКОВИНСЬКІ ЗУСТРІЧІ» - 2015

11-12 липня у Чернівцях відбувся щорічний фольклорний фестиваль «Буковинські зустрічі».

Про проведення цього річного дійства розповіли його організатори – директор фестивалю Збігнєв Ковальський, заступник міського голови Марія Порчук, директор учбово-методичного центру культури Буковини Микола Шкрібляк та голова польського товариства Владислав Струтинський.

«Буковинським зустрічам» уже двадцять шість

років. На теренах Буковини фестиваль проводиться сімнадцятий років поспіль. Цьогоріч участь у ньому взяли 120 колективів з різних країн. Фестиваль щороку проводиться в кількох країнах: в Україні, Польщі, Румунії, Угорщині, Словаччині, а в останній час також і в Республіці Молдова. Його гастролі вже відбулись у трьох містах Польщі, у Кишиневі, після Чернівців фестиваль вирушив до Румунії, а завершальний його етап відбувся в серпні в Угорщині.

Як зазначили організатори, дещо змінено формат проведення «Буковинських зустрічей», зокрема відновлено урочисту ходу.

Дійство тривало два дні. У приміщенні Літнього театру відбувся гала-концерт, який буде поділений на чотири блоки: патріотичний музично-пісенний заспів до фестивалю під назвою «Червона калина», 2-й блок – велике фольклорне дійство «На оборі в Петра», 3-й блок – фольклорне дійство «На Петрівському ярмарку», і 4-й – «Буковина святкує», під час якого пока-

зали буковинське весілля. У парку «Жовтневий» колективи-учасники фестивалю відтворили глядачам народне традиційне дійство «На Івана Купала». Також «Буковинські зустрічі» відвідали райони області.

Збігнєв Ковальський висловив сподівання, що «Буковинські зустрічі», незважаючи на тяжкі часи, які зараз переживає Україна, додадуть позитиву завдяки музичному, пісенному мистецтву, адже захід об'єднує всіх – і вихідців з Буковини, які зараз живуть поза її межами, і тих, хто мешкає тут. Колективи, вік учасників яких від 4 до 80 років, представляють пісенний, музичний фольклор, народну хореографію, продемонструють обряди і традиції.

Як зазначила Марія Порчук, фестиваль є дуже органічною частиною Петрівського ярмарку, у рамках якого він традиційно проводиться. «Цей фестиваль є одним із найбільших, ефективних фестивалів, довгожителів, який розширює свої кордони, залучає представників інших країн і прославляє в Європі культуру і традиції буковинців». «Буковинські зустрічі», додала вона, необхідно проводити не лише як культурний захід. Завдяки фестивалю напрацьовано величезний культурний пласт, про який потрібно говорити науковцям, навколо якого необхідно об'єднуватися політикам, для того щоб зберегти те, що можна зберегти, відновити те, що втрачено, поки ще це можливо, та вивчити цей феномен.

За словами Миколи Шкрібляка, незважаючи на те, що змінюється життя, погляди та смаки, вічною залишається та людина, яка є носієм традиційної народної культури. “Буковинські зустрічі”, зазначив він – це один із найповажніших фестивалів, “фестиваль, який об’єднує не тільки тих людей, які можуть поїхати в ту чи іншу країну презентувати кращі зразки нашого пісенного, музичного, хореографічного народного мистецтва, але збирає і величезну кількість людей там, у тих країнах, де він проводиться”. Чи не найважливіше в цьому, додав Микола Шкрібляк – це долі цих

людей, їхнє прагнення брати участь у фестивалі: “Чому в спекотні літні дні вони залишають усю свою домашню роботу і здалеку приїжджають сюди, щоб заспівати разом з нами, чому в їхніх колективах серед поважних бабусь і дідусів є молоді гарні люди, а також діточки? Тому що це потреба, це самоідентифікація, яка нам дуже потрібна сьогодні. І фестиваль робить неоціненну справу, коли він піднімає оцю правдиву нотку, яка є в серці кожного – хто я, звідки я на цій землі і якої культури я є носієм”.

Фото з сайту міської ради: <http://chernivtsy.eu/>

Фото з сайту міської ради: <http://chernivtsy.eu/>

Увагу громадськості привертають до проблеми торгівлі людьми

Громадську арт-інсталяцію “Невидимі”, покликану привернути увагу до проблеми торгівлі людьми, презентували у Чернівцях на Соборній площі 28 липня. 120 білих силуетів, встановлених у сквері, – чоловіків, жінок та дітей, – стали уособленням понад 120 тисяч українців, які, за оцінкою Міжнародної організації з міграції, постраждали від торгівлі людьми з 1991 року. Фігури “розповідають” справжні історії тих, хто побував у сучасному рабстві. Виготовив їх колишній постраждалий від торгівлі людьми, який, пройшовши програму реінтеграції МОМ, відкрив власну справу.

Національна інформаційна кампанія проводиться Міжнародною організацією з міграції спільно з Міністерством соціальної політики України. У Чернівцях інсталяція з'явилася за ініціативи Чернівецької міської ради та Чернівецької обласної громадської організації «Сучасник». У місті вона пробула до 18 серпня 2015 року, а потім вирушила у подорож іншими регіонами України.

У відкритті виставки взяли участь Катерина Арданьян, заступник Координатора програми протидії торгівлі людьми Представництва МОМ в Україні, Марія Порчук, заступник Чернівецького міського голови з питань діяльності виконавчих органів міської ради, Юрій Півень, заступник директора Департаменту соціального захисту населення обласної державної адміністрації, та Ельвіра Мручковська, голова Чернівецької обласної громадської організації «Сучасник».

Як зазначила Катерина Арданьян, важко уявити, що у 2015 році, майже в центрі Європи, це явище ще існує. Але, разом з тим, в Україні дуже високі ризики і загрози стати жертвою торгівлі людьми, особливо сьогодні, в часи економічної кризи і конфліктів, коли українців шукають нові місця для роботи та проживання. Ця інсталяція, за її словами, має показати ці ризики, допомогти вберегтися від таких ситуацій. Незважаючи на те, що є багато прикладів успішної реабілітації постраждалих, інтегрувати людину в суспільство дуже важко, тому що надзвичайно складно перебороти психологічні та фізичні проблеми, які вона отримала під час рабства. Заступник Координатора програми протидії торгівлі людьми Представництва МОМ в Україні акцентувала увагу і на тому, що ризик стати жертвою торгівлі людьми актуальний і для чоловіків, і для жінок, і для дітей.

За словами Марії Порчук, 120 тисяч – це, на жаль, лише статистика, реальні ж цифри значно більші. Саме тому велике значення має превентивна робота: “Вони невидимі, ці силуети, але зі зворотної сторони ви знайдете реальну історію, і ця історія повинна нагадати кожному з нас, у першу чергу молоді, студентам, які шукають кращих заробітків, кращих умов, що це може статися кожным із нас”, – зауважила вона. Зважаючи на це, надзвичайно важливо, додала Марія Порчук, створити в Україні такі умови, щоб кожен, хто хоче заробити, мав цю можливість. І влада, і громадські організації докладатимуть максимум зусиль, щоб вивести з цієї небезпечної зони Чернівецьку область.

Інсталяція, яку представили чернівчанами – це дуже позитивна річ, додав Юрій Півень, адже сьогодні є багато прикладів, коли люди влаштовуються за кордоном, працюють, допомагають своїм сім'ям. І якщо людина зазнала тієї чи іншої експлуатації, суспільство має її захистити. А людина, яка отримала інформацію, вже озброєна. І ця інсталяція, зазначив він, є саме тим інструментом, який багато кому допоможе уникнути негативних ситуацій у майбутньому.

Ельвіра Мручковська зазначила, що громадська організація “Сучасник” надає різні види допомог особам, які стали жертвами торгівлі людьми. Так, допомогу отримали близько 600 постраждалих від експлуатації. “Ці історії дають

Довідково: Представництво Міжнародної організації з міграції (МОМ) є провідною міжурядовою організацією в галузі міграції, що співпрацює з урядовими, міжурядовими та неурядовими партнерами з метою забезпечення гуманної та організованої міграції для загального блага. Діяльність МОМ полягає в наданні урядам та мігрантам послуг, політичних консультацій та рекомендацій. Діяльність МОМ спрямована на забезпечення врегульованого та гуманного управління міграцією, міжнародного партнерства у вирішенні міграційних питань, допомогу в пошуку практичних рішень міграційних проблем, а також на надання гуманітарної допомоги мігрантам, які її потребують, включно з біженцями та внутрішньо переміщеними особами.

Представництво МОМ в Україні почало працювати в Києві у 1996 році, коли Україна отримала статус країни-спостерігача при МОМ. У 2001 році Україна звернулась із запитом про надання їй статусу країни-члена МОМ, і у 2002 році Парламент України ратифікував угоду про членство України в організації.

можливість зрозуміти, що всі, незалежно від віку і статі, на жаль, є рівними перед злочинцями, які знаходять все більше можливостей ввести в оману людей, що перебувають у кризових ситуаціях і шукають роботи”, – наголосила вона. В Україні сьогодні у цільову групу додано також осіб, які є вимушеними переселенцями, що шукають не тільки безпечне місце, а й місце, де можна заробити хоч якісь гроші.

На жаль, багато чоловіків зорієнтовані на працевлаштування в країнах, де вони не будуть у безпеці – мова йде, зокрема, про Російську Федерацію.

Великі ризики потрапити у сексуальне рабство

у країнах Сходу. Про це все потрібно пам'ятати, влаштовуючи на роботу без контракту.

Окрім цього, додала Ельвіра Мручковська, необхідним є створення у Департаменті соціального захисту населення облдержадміністрації відділу у справах протидії торгівлі людьми.

Загалом, зазначили організатори, саме співпраця міжнародних спільнот, громадських організацій, органів державної влади та місцевого самоврядування потрібна для подолання торгівлі людьми в Україні.

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ - ОГЛЯД СИТУАЦІЇ У 2014 РОЦІ

У 2014 р. Представництво Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні виявило 903 особи, які постраждали від торгівлі людьми з метою трудової та сексуальної експлуатації у 13 країнах, зокрема в Україні, та надало їм допомогу.

Російська Федерація залишається основною країною призначення для торгівлі людьми з України: 77% постраждалих осіб, які звернулися до МОМ у 2014 році, повернулися саме з цієї країни (77% у 2013 р., 66% у 2012 р.). З країн Європейського союзу (Польщі, Німеччини, Фінляндії та Словаччини) повернулися 15% постраждалих осіб. Об'єми внутрішньої торгівлі людьми значно скоротилися у порівнянні з попередніми роками та склали 2% від загальної кількості випадків (15% у 2012 р. та 9% у 2013 р.).

Більшість постраждалих осіб, які звернулися до МОМ у 2014 році, зазнали трудової експлуатації (91%), що відповідає тенденціям останніх двох років (89% у 2013 р. та 80% у 2012 р.). Основними галузями цього виду експлуатації є будівництво, сільське господарство, виробництво та сфера послуг. Чоловіки переважають серед виявлених постраждалих осіб, що також є стабільною тенденцією (58% у 2014 р., 52% у 2013 р. та 56% у 2012 р.). Більшість постраждалих осіб у 2014 році - молоді люди до 35 р.; вісім осіб постраждали у віці до 18 років. Понад 73% постраждалих мають технічну або вищу освіту; понад 50% походять з обласних центрів (раніше більшість були із сільської місцевості), що відображає загальне погіршення економічної ситуації в Україні.

Вербування у більшості випадків відбувалося на місцевому рівні через особистий контакт, місцеві газети або Інтернет. Відомі також випадки вербування у країнах призначення, де злочинці знаходять людей на вокзалах після прибуття або на ринках. середня тривалість експлуатації становила від трьох до шести місяців, після чого постраждалих осіб відпускали або вони втікали.

понад 92% постраждалих осіб, які отримали допомогу у 2014 році, працевлаштовані або навчаються в Україні.

Україна може незабаром зіткнутися зі значним зростанням обсягів торгівлі людьми внаслідок масового переміщення осіб з Донбасу і Автономної Республіки Крим в межах України та за кордон, зо-

крема до Російської федерації. Переміщені особи є вкрай вразливими, особливо ті, які переїхали наприкінці 2014 р., та ті, хто був змушений переїжджати декілька разів через зміну ситуації. Внутрішньо переміщені особи особливо потребують підвищення обізнаності щодо безпечної імграції, працевлаштування та запобігання торгівлі людьми, адже вони є цільовою групою для недобросовісних посередників, які пропонують послуги з еміграції та отримання статусу біженця за кордоном. Консультанти Національної гарячої лінії консультування мігрантів та протидії торгівлі людьми 527 зауважили, що кількість переселенців, які звертаються за консультаціями щодо еміграції та отримання статусу біженця за кордоном стабільно зростає.

Ситуація на Донбасі викликає серйозне занепокоєння. МОМ проводить регулярний моніторинг ситуації, вивчаючи повідомлення в пресі та через опитування місцевих громадських організацій та новоприбулих внутрішньо переміщених осіб, а також аналізуючи статистику «гарячої лінії» 527. Були виявлені такі тенденції: викрадення жінок та дівчат для сексуальної експлуатації та примусової праці; примусове вербування чоловіків та хлопців до незаконних збройних формувань та трудової експлуатації; примус до праці осіб, які були незаконно затримані антиурядовими силами; збільшення кількості дітей, які жебракують. У першій половині 2014 року місцеві джерела інформували про виникнення каналів торгівлі жінками з зони конфлікту для сексуальної експлуатації як в Україні, так і за кордоном. Проте жодного випадку торгівлі людьми, що став наслідком ситуації на Сході країни, МОМ та її партнери у 2014 році не ідентифікували.

За матеріалами Представництва
Міжнародної організації з міграції в Україні

В ОБЛАСТІ ВИРІШУЮТЬ ПРОБЛЕМУ ПОДОЛАННЯ БЕЗГРОМАДЯНСТВА

Про шляхи вирішення проблеми безгромадянства в Україні та міжнародний досвід у цьому питанні йшлося 10 вересня під час круглого столу, організованого обласною організацією «Комітет виборців України». Захід відбувся в рамках всеукраїнського громадського партнерства «Ініціатива з подолання безгромадянства в Україні».

Як зазначив один з організаторів проекту – заступник голови Одеської обласної організації «Комітет виборців України» Ігор Бринош – проблема безгромадянства є актуальною в усьому світі, саме тому наступні 10 років ООН оголосила роками подолання безгромадянства.

В Україні, за оцінкою Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, таких осіб нараховується близько 30 тисяч. Причини – втрата громадянства в одній державі і неотримання його в іншій, переселення, вимушене переміщення внаслідок збройних конфліктів, відмова від громадянства тощо. Ці люди знаходяться поза статистикою і соціально не захищені державою, тому потребують допомоги.

Зважаючи на те, що в рамках України – це величезний проект, який тягне за собою значні фінансові, організаційні та людські ресурси, було вирішено зробити пілотний проект, який охопить три області – Одеську, Вінницьку і Чернівецьку, що знаходяться на кордоні з Республікою Молдова.

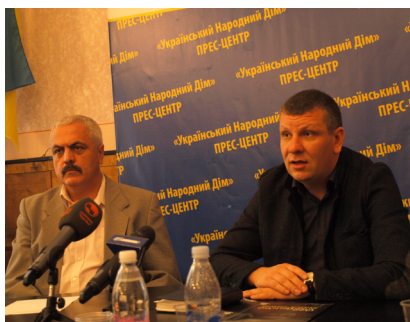
Першим кроком став моніторинг ситуації та визначення кількості осіб, які не мають громадянства. Проблема полягає у тому, що питання не вирішувалось тривалий час – протягом більш ніж 20 років, люди погано ідуть на контакт, оскільки знаходяться у напівлегальному стані,

бояться санкцій, окрім того, багато хто має негативний досвід спілкування з міліцією, паспортними столами, міграційною службою, іншими державними органами. Незважаючи на це, проведено вже досить велику роботу і наразі готується моніторинговий звіт.

У Чернівецькій області, за словами активіста КВУ Тараса Халавки, випадки безгромадянства найбільш поширені в районах, які межують з Молдовою – Кельменецькому, Новоселицькому і Сокирянському. За результатами проведеного моніторингу таких осіб виявлено кілька десятків, однак поряд з цим у районах проживають сотні осіб, які виходять з молдавського і хочуть набути українське громадянство. Досить часто вони також позиціонують себе як апатриди.

Як зазначили представники управління Державної міграційної служби у Чернівецькій області, кожен випадок є індивідуальний і вимагає окремого розгляду. Незважаючи на те, що процедура є досить тривалою, на сьогодні існують механізми вирішення таких питань. Без сумніву, необхідно розробити спрощений алгоритм надання юридичного статусу особам без громадянства, для чого потрібно внести зміни до низки нормативно-правових актів. За приклад можна взяти міжнародний досвід у вирішенні таких проблем, зокрема досвід Грузії, Молдови та Киргизстану.

Важливе значення має інформаційно-роз'яснювальна робота з питання подолання безгромадянства – люди, які потребують допомоги, не повинні боятися говорити про свою проблему, а мають чітко знати, як і куди звернутися, щоб отримати необхідні роз'яснення. З цією метою проводитимуться виїзди, надаватимуться консультації, буде проведено широку інформаційну кампанію.

НАТАЛІЯ НЕЧАЄВА-ЮРІЙЧУК,

*асистент кафедри політології та державного управління факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету,
кандидат історичних наук,*

ВИКЛИКИ ЕТНОПОЛІТИЧНІЙ СТАБІЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХНЬОГО ПОДОЛАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)

«Країна – це не просто територія... Країна – це ідея, яка здійснюється на цьому фундаменті; це почуття любові, відчуття побратимства, яке гуртує до купи усіх синів цієї території», – писав італійський політик та патріот Джузеппе Мацціні у ХІХ столітті¹. І хоча як незалежна держава Україна постала у 1991 році, лише у 2013-2014 роках, під час подій на вже другому Майдані українське суспільство чи не вперше відчуло почуття побратимства та солідарності, які об'єднали усіх тих, хто вирішив відстояти своє право голосу і право на майбутнє.

Історично склалося так, що в умовах перманентного і потужного тиску з боку сусідів українцям було досить складно вибороти власну державність. У 1991 році найгірше, здавалося, залишилося в минулому. Однак через майже через чверть століття після проголошення незалежності Україна вкотре відстоює своє право на суверенітет. І вкотре перед нами постають питання: хто ми? Куди йдемо? Чого прагнемо? Питання, на які в українського суспільства немає однозначної відповіді й від вирішення яких залежить сучасне й майбутнє не одного покоління українців.

Повертаючись до подій 2013 року, не можна не пригадати гасла, в яких чи не вперше у новітній історії України прозвучала тема національності: «Українці – європейська нація», «ми – єдині» «Ми є громадяни», «Ми є нація», однак часто –

у протиставленні: «Єднайтеся, українці, та не з москалями!», «Хто не скаче – той москаль» та ін. Фактично процес формування політичної української нації стартував, але до його завершення ще далеко. І реалізація Україною курсу на європейську інтеграцію в контексті військових дій на Сході стало своєрідним лакмусовим папірцем, який виявив усі болючі точки нашого буття. Тому, на нашу думку, нині як ніколи залишаються актуальними слова Дж. Мацціні: «Перед приєднанням до Націй, які складають Людство, ми повинні, далєбі, існувати як Нація. Ніякого об'єднання не може бути, окрім як серед рівних...»².

Формування політичної української нації (спільного колективного буття, за Дж. Мацціні) відбувається у надзвичайно складних умовах, однак без цього не відбудеться ані побудови демократичної держави, ані європейської інтеграції. Найбільша ж небезпека полягає у все ще існуючій відсутності конструктивного діалогу між суспільством та чиновниками, які уособлюють державну владу. Як наслідок, спостерігаємо своєрідний розкол: одні вважають, що країну треба захищати, навіть ціною власного життя, інші переконані, що немає сенсу помирати за олігархів; одні продовжують жити так, ніби нічого не відбулося, інші намагаються використати ситуацію на свою користь, причому як фінансово, так і політично. Такий стан речей не

може не викликати занепокоєння, оскільки від здатності влади та суспільства швидко та адекватно реагувати на виклики сьогодення залежить майбутнє України, її суверенітет та перспективи подальшого розвитку.

У даному контексті, на думку автора, важливим є етнополітичний чинник, який в умовах політизації етнічностей та зовнішньої агресії починає відігравати ключову роль у внутрішньополітичних процесах в Україні. Метою даної розвідки є з'ясування викликів етнополітичній стабільності в Україні на прикладі одного з поліетнічних регіонів нашої держави – Чернівецької області.

Для досягнення поставленої мети автор визначила такі завдання: проаналізувати виклики національній безпеці в Україні в цілому, визначити основні загрози в етнополітичній площині у Чернівецькій області, запропонувати можливі механізми подолання (або зменшення) ризиків ескалації етнополітичної ситуації у регіоні.

Підготовка до місцевих виборів в умовах війни не може не впливати на процеси націєтворення: нині ми є не лише свідками змін у всіх сферах життєдіяльності, починаючи від політичної і завершуючи економічною, але й безпосередніми учасниками цих змін. При цьому варто пам'ятати, що «колективне» прокидається в українців у кризові часи. Так, два майдани – 2004 та 2013 років – зумовлені відповідними політичними рішеннями верхівки і стали викликом самим собі, системі та перемогою над самими собою. Тією перемогою, що стала фундаментом наступних – непростих, але необхідних для подальшого спільного, «колективного буття», змін.

Водночас варто зазначити, що протистояння на Майдані у 2004-му та у 2013-14-му роках мало й свої негативні наслідки. Зокрема психологічні: на жаль, практично одразу після часткового досягнення поставлених цілей (зміна президента, наприклад) «колективне» в українців відходить на другий план, а разом з ним і відчуття солідарності, без якого, на нашу думку, неможливо вибудувати справді демократичну й сильну Україну. Як зазначила активістка Євромайдану Вікторія Наріжна, «з початком Майдану ми припинили робити все те, що робило нас нами. Щоденні графіки тисяч і тисяч людей стали настільки подібними, що Орвеллу і вві сні не наснилося.

Небезпека, яку я почала відчувати в останні тижні, була небезпекою остаточно розчинитися в колективному тілі. Не згадати більше ніколи, як це – бути собою, окремою, автономною одиницею, не з'єднаною з тисячами інших ні в якому колективному пориві»³. Очевидно, що неможливо все життя прожити на Майдані і Майданом, однак варто і після Майдану зберігати відчуття солідарності та єдності, які є рушійною силою демократичних перетворень у нашій державі. Насправді в результаті кількомісячного протистояння на Майдані ми вперше спільно дійшли висновку щодо важливості прав людини та громадянина, щодо власної ролі у суспільно-політичному житті країни, щодо необхідності радикальної зміни підходів в організації нашого колективного й індивідуального буття. Але оскільки часу для ейфорії історія українцям не дала, дискусія щодо приватного та колективного, ролі держави як політичного інституту і регулятора та ролі окремого громадянина у державі триває в непростих умовах ціною життя наших співгромадян.

Розвиток подій у сучасній Україні вкотре підтверджує: ми не можемо розглядати ситуацію у Чернівецькій області поза контекстом загальноукраїнських подій. Тому, ведучи мову про виклики етнополітичної стабільності у нашому регіоні, хочеться наголосити, що найбільшим і найістотнішим викликом залишаються військові дії на Сході нашої держави, які кардинально впливають на всі сфери життєдіяльності суспільства, починаючи від військової і завершуючи соціальною, культурною та, в т. ч., етнополітичною.

Очевидно, що одним із найважливіших завдань, які стоять перед органами державної влади, є посилення обороноздатності країни, що, на нашу думку, неможливо реалізувати без перетворення української армії на професійну та відмови від загального призову, а також, швидше за все, залучення міжнародного миротворчого контингенту до вирішення конфлікту на Донбасі. Останнє викликає ряд дискусій і запитань, однак є можливим варіантом розвитку подій, до якого ми всі повинні бути готові.

Наступним викликом, на якому хотілося б зупинитися, є соціально-економічна ситуація в країні, яка посилює антагоністичні настрої в

українському суспільстві, не дає можливості позитивного політичного поступу, позбавляє багатьох громадян надії на подальші життєві перспективи у власній державі. Так, за даними соціологічного опитування, проведеного Інститутом соціології НАН України у співпраці з Благодійним фондом «Інтелектуальна перспектива» з 26 червня до 18 липня 2015 року за квотною вибіркою, що представляє доросле населення (від 18 років) в усіх областях України (крім АР Крим та окупованих територій Донецької та Луганської областей), серед найбільших страхів українців – зростання цін (75%), безробіття (70,7%) та невиплати зарплат і пенсій (68%)⁴. Як наслідок – пошук кращого життя за межами України, зростання кількості бажаючих отримати закордонні паспорти (а також паспорти інших держав всупереч українському законодавству) для подальшого виїзду за кордон на роботу, а в перспективі – і на постійне місце проживання. Останнє впливає на процес політичної самоідентифікації українських громадян, а згодом і національної, адже тривале перебування за межами батьківщини (та й набуття громадянства іншої країни) часто супроводжується процесами етнічної акультурації та асиміляції.

Необхідно звернути увагу на той факт, що значна частина тих, хто пішов добровольцем на фронт або ж не уникав мобілізації і виконує свій патріотичний обов'язок на східних рубежах, є тими, хто готовий пожертвувати власним життям заради досягнення певних цілей, зміни навколишнього світу тощо, або, як зазначав у своїх працях відомий науковець Лев Гумільов, пасіонарями. Тож серед викликів, які стоять перед сучасною Україною, є й втрата активних, готових до радикальних змін громадян, на війні та внаслідок еміграції. Тому надзвичайно важливо сьогодні як для української влади, так і для суспільства в цілому проведення успішних економічних реформ та перелам економічної ситуації в Україні від падіння до стабілізації та зростання. Насправді війна та економічна руїна, на нашу думку, є одними із найбільших викликів, у тому числі, етнополітичній стабільності в Україні загалом та Чернівецькій області зокрема, адже саме економічна нестабільність є одним із найбільших провокаторів загострення відносин між представниками різних етносів та націй, які

починають вбачати загрозу своєму теперішньому у присутності інших етнонаціональних груп. На це, певною мірою, розраховує й зовнішній ворог – РФ, яка намагається спровокувати міжнаціональні протиріччя та громадянське протистояння у нашій державі для того, щоб власну агресію можна було видати за «миротворчість», «примус до миру» тощо.

Історично склалося так, що Україна у теперішніх кордонах (маємо на увазі до анексії Криму) з'явилась на політичній карті світу лише у другій половині ХХ століття. До цього часу українські землі входили до складу інших держав, що не могло не вплинути на процеси самоідентифікації місцевого населення. Тож ситуація, яка склалась у нашій державі сьогодні, зумовлена рядом причин, в тому числі різною, часом антагоністичною, політико-ідеологічною самоідентичністю українців. Зіткнення цих ідентичностей стало поштовхом до порушення громадянського миру та викликом етнополітичній стабільності, в тому числі і в нашому краї. Згідно з результатами соціологічного опитування, проведеного Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» спільно з соціологічною службою «Ukrainian Sociology Service» з 25 грудня 2014 року по 15 січня 2015 року, «українська ідентифікація переважає у всіх регіонах над російською (окрім Донбасу), однак наявність двох ідентифікацій у всіх регіонах України (окрім Галичини), особливо в південно-східних регіонах (куди відносяться Чернівецька й Закарпатська області), створює значні труднощі в проведенні культурної та інформаційної політики в умовах військового протистояння з Росією». Уточнення: для 33,4% населення Буковини та Закарпаття Російська держава є значною мірою близькою, а для 13,7% – дуже близькою, що разом дає понад 47%⁵. Однак у цих регіонах не ставилося питання про відношення до румунської, угорської мови і культури, а також держав. Тож питання подвійної чи потрійної ідентичності у нашому регіоні залишається відкритим.

На нашу думку, особливої уваги заслуговує той факт, що лише 37,8% опитаних у Південно-Західному регіоні (до якого, як уже було сказано вище, відносимо Чернівецьку область і Закарпаття) вважають себе у першу чергу громадянами України, на відміну від, наприклад, Києва, де 79,9% опитаних ідентифікували себе таким

чином⁶. Причому в Україні наразі наявні два регіони з абсолютно однаковим відсотком громадян, що вважають себе у першу чергу громадянами України, – це Південно-Західний регіон та Донбас, що не може не викликати занепокоєння. Крім того, серед буковинців та закарпатців наявні 1,5% респондентів, які вважають себе громадянами СРСР (це в той час, коли СРСР розпався понад 24 роки тому), 2,5% – громадянами Європи і 6,3% – громадянами світу, не говорячи вже про ідентифікацію себе з рідним містом (селом), регіоном та Україною.

Таким чином, забезпечення етнополітичної стабільності в нашій області залежить від низки факторів, у першу чергу національного масштабу. Водночас надзвичайно важливим, на нашу думку, є ініціювання та організація перепису населення України, оскільки станом на сьогодні відсутня достовірна інформація щодо його кількості та, зокрема, етнічного складу.

Наступне, що є життєво важливим з огляду на події, що мають місце в Україні, – це налагодження відкритого і прозорого діалогу між органами виконавчої влади на місцях, органами місцевого самоврядування та громадою. Будь-який громадянин України, незалежно від свого етнічного походження, повинен бути почутий, повинен отримати відповіді на свої запити і запитання, повинен відчувати, що влада стоїть на захисті його інтересів.

Необхідно й активізувати дії як з боку органів влади, так і зі сторони громадських організацій щодо налагодження горизонтального діалогу

етнічних громад. Сьогодні в краї активно діє понад два десятки національно-культурних товариств, які організують різноманітні заходи на підтримку власної мови, культури, збереження та розвитку народних звичаїв тощо. Проблеми, які сьогодні постали перед нами, вимагають об'єднання зусиль усіх громадян України, тож потрібно взаємодіяти і співпрацювати не тільки під час фольклорно-етнографічних фестивалів на кшталт «Буковинських зустрічей», але й під час вирішення будь-яких актуальних для міста та області завдань: чи то відкриття виставки, чи проведення круглого столу, конференції, громадських слухань тощо. Лише шляхом діалогу можна побудувати мости взаєморозуміння та стабілізувати ситуацію в державі.

Також варто було б організувати публічне обговорення проблеми подвійного громадянства з виробленням рекомендацій щодо її вирішення, оскільки частина буковинців володіє двома паспортами, а історичний досвід доводить, що замовчування проблеми в результаті призводить лише до її загострення. Питання з подвійним громадянством набуло особливої актуальності в контексті нещодавніх подій в Криму та на сході України, тож її до вирішення необхідно приступати вже сьогодні, щоб запобігти негативним наслідкам завтра.

Насправді перед молодого Українською державою сьогодні стоїть питання: *quo vadis?* І лише на початку XXI століття з'являється розуміння того, куди і як саме повинна рухатися наша країна.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Мацціні Дж. Обов'язки перед країною / Дж.Мацціні // Націоналізм: антологія / упорядники О.Проценко, В.Лісовий. – К.: Смолоскип, 2000. – С.61 /56-62/
2. Там само. – С.59.
3. Наріжна В. Досвід буття в колективному тілі / Вікторія Наріжна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://artvertep.com/print?cont=24796>
4. До Дня незалежності: що українці думають про Україну? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dif.org.ua/ua/polls/2015a/do-dnja-nezalezhnosti-sho-ukrainci-dumayut-pro-ukrainu__1440150573.htm
5. Що об'єднує та роз'єднує українців – опитування громадської думки в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dif.org.ua/ua/polls/2015a/sho-obednue-ta-rozednue-.htm>
6. Там само.

ОЛЕКСАНДР ДОБРЖАНСЬКИЙ,
*доктор історичних наук, професор,
 декан факультету історії, політології та
 міжнародних відносин Чернівецького
 національного університету
 імені Юрія Федьковича*

СИСТЕМА ОРГАНІВ ВЛАДИ БУКОВИНИ У СКЛАДІ АВСТРІЙСЬКОЇ (АВСТРО-УГОРСЬКОЇ) МОНАРХІЇ

В середині і другій половині XVIII ст. в Центральній і Східній Європі відбувся ряд важливих змін у співвідношенні сил між країнами регіону. Досить швидко набирала ваги Росія, яка за правління Катерини II перетворилася у потужну військову силу. Значно зміцнила свої позиції Австрія, в якій з 1740 р. правила Марія-Терезія. З 1765 р. її співправителем став Йосиф II. Саме в цей час Австрія перетворилася в ту державу, якою вона залишалася впродовж XIX – початку XX ст. Третім потужним політичним гравцем в регіоні стала Пруссія, яка зусиллями короля Фрідріха II значно приростила території і почала конкурувати з Австрією за першість серед німецьких земель.

Разом з тим дві держави регіону переживали глибоку кризу. Це Річ Посполита і Туреччина. Остання мала значні володіння в Центральній та Південно-Східній Європі.

Польща страждала від свого недосконалого державного устрою. Влада короля тут була дуже слабкою, діяло правило ліберум вето, коли всі найголовніші рішення повинні були ухвалюватися одноголосно, країну роздирали суперечки між угрупованнями великої шляхти, які фактично поставили Польщу в стан довготривалої громадянської війни. Погіршувало внутрішнє становище Речі Посполитої ще й те, що ворогуючі сторони регулярно зверталися по допомогу до сусідніх держав.

Туреччині в цей час все важче і важче було утримувати свої європейські володіння. Країна значно відставала в соціально-економічному розвитку, не було єдності й серед правлячої еліти країни.

1768 року розпочалась чергова російсько-турецька війна, в ході якої Катерина II ставила амбітні завдання захопити узбережжя Чорного моря, а також Дунайські князівства Молдавію та Валахію. Росіяни продумували і про перспективу захоплення Босфору і Дарданелл.

Початок війни був успішним для Російської імперії і вже в 1769 році російські війська окупували Молдавію та Валахію. Такий розвиток подій не подобався Австрії, яка небезпідставно побоювалася зміцнення позицій Росії в регіоні. Тому Марія Терезія та Йосиф II зайняли ворожу позицію щодо Росії і пішли на зближення з Туреччиною. 6 липня 1771 р. між Австрією і Туреччиною було укладено секретну конвенцію, яка ввійшла в історію як конвенція Тугута (за прізвищем посла Австрії в Константинополі). Згідно договору Австрія зобов'язувалася всіма засобами добиватися повернення Туреччині всіх територій, захоплених російськими військами.

Незадоволена була успіхами Російської імперії і Пруссія. Назривала військово-політична криза, яка могла вилитись у велику європейську війну. Однак, ні Фрідріх II, ні Йосиф II після кровопролитної Семилітньої війни воювати з

Росією побоювалися. Хитромудрий вихід із ситуації, з метою зблизити три держави з чорними орлами на гербах, придумав Фрідріх II, який мріяв про стратегічне об'єднання в єдиних кордонах Східної Пруссії та інших прусських володінь. Він запропонував скористатися слабкістю Речі Посполитої і відібрати у неї частину її територіальних володінь та розподілити їх між трьома імперіями. Правителі Росії і Австрії після деяких вагань погодилися на такий варіант. Так було ухвалено рішення про перший поділ Польщі, в результаті якого Австрія одержала Галичину.

Фрідріх II стратегічно продумав усе дуже точно. Після першого поділу Польщі, Росія одержавши територію Лівонії та більшої частини Білорусії, значно зменшила свої апетити щодо територіальних надбань за рахунок Туреччини. Зокрема, Катерина II відмовилася від ідеї приєднати Молдавію і Валахію. Зате Йосиф II, навпаки, приєднавши Галичину майже відразу почав обдумувати план приєднання до Австрії частини північної Молдавії, яка вклинювалася між Галичиною і Семигороддям. Крім необхідності забезпечити покращення комунікації, цей регіон розглядався, за словами державного канцлера графа В.Кауніца як ключ до Молдавії у стратегічному русі на Константинополь¹. Для збору інформації в північну Молдавію вже 1773 року направляються експедиції капітана генштабу Ф. фон Міга і полковника К.Енценберга. Також вивчається історія краю, чим займалися полковник Зегер, історик Ф.Гормаер та інші.

Якщо під час приєднання Галичини, основним історичним аргументом було те, що Галицько-Волинське князівство деякий час належало угорським королям, а Угорщина входила до складу Австрії, то приєднання Північної Молдови обґрунтовувалося тим, що цей край колись належав до Покуття, тобто був у складі Галицько-Волинського князівства. Галичина вже була у складі Австрії, отже і Північна Молдова також повинна відійти до Австрії. Хоча потрібно зауважити, що у даному випадку австрійська влада менше переймалася історичними аргументами. Головна стратегія захоплення краю полягала у тому, щоб ввести на цю територію австрійські війська одразу після виведення з неї

російських військ, тобто поставивши Туреччину перед фактом. Особливо бралось до уваги те, що відносини між Австрією і Росією значно покращилися у зв'язку з тим що Австрія виступила посередником під час ведення переговорів та укладення Кючук-Кайнарджійського миру. Деякі австрійські політики заявляли, а потім ця думка знайшла деяке продовження в австрійській історіографії, що Австрія одержала Буковину як компенсацію за посередництво в укладенні Кючук-Кайнарджійського миру. Це, звичайно, не відповідає дійсності.

Загалом стратегія австрійців себе виправдала. Вони встановили контакт безпосередньо з командувачем російської армії П.Рум'янцевим. Для того, щоб той не зволікав з виведенням військ, йому було вручено 6 тис. дукатів і оздоблену діамантами табакерку.

Як тільки російські війська покинули край, був виданий наказ про вступ австрійських підрозділів у Північну Молдавію. 31 серпня 1774 р. австрійські війська зайняли Чернівці, а до середини жовтня окупація краю завершилася повністю.

Захоплення Північної Молдавії відбулося за сприятливої для Австрії міжнародної ситуації. Росія, більш-менш задоволена умовами Кючук-Кайнарджійського миру і роллю, яку відіграла Австрія в його укладенні, ніяк не прореагувала на загарбницький марш австрійських військ. Крім того для Росії було вигідним, щоб між Австрією і Туреччиною були напружені відносини. Пруссія і Франція на цей час були незацікавлені у втручанні в австрійсько-турецькі відносини.

Туреччина протестувала, але ці протести були формальними, бо починати нову війну проти сильної європейської держави в тих умовах вона була не в змозі. Австрійська дипломатія діяла рішуче. Звичайно, про якусь справедливість чи відповідність нормам міжнародного права говорити не доводиться.

Переговори між Австрією і Туреччиною розпочалися у квітні 1775 р. і завершилися укладенням в цьому ж місяці попереднього договору про передачу частини Північної Молдавії Австрії. Основну конвенцію було підписано в Константинополі 7 травня. В ній зазначалося, що Туреччина передає Австрії території, які з одного

боку обмежувалися Дністром, Покуттям і Трансільванією, а з другого боку межували з Хотинською райєю. Причому вказувалося, що з боку Хотинщини кордон ще буде розмежовано.

Після підписання основної конвенції було укладено ряд додаткових договорів у травні-червні 1775 і травні 1776 р. Останнім із цієї низки договорів стала конвенція підписана у Баламутівці 2 липня 1776 р. В результаті всіх цих угод було остаточно визначено лінію австрійсько-турецького кордону.

Всього до складу Австрії відійшла територія площею 10482 кв. км., на якій знаходилося 4 міста, 222 села і 52 «присілки» з населенням 14650 родин, тобто приблизно 75 тис. чол.

Таким чином, Австрія добилася приєднання частини Північної Молдавії з метою зміцнення своїх східних рубежів та покращення сполучення між Галичиною та Семигороддям. Спочатку ця територія означалася в австрійських документах як «нова приєднана місцевість», «молдавська провінція» тощо. Однак, з часом, особливо після введення австрійських військ в Північну Молдавію все частіше вживається давня українська назва території «Буковина», або «Буковинський дистрикт». В заголовку турецького варіанту конвенції від 7 травня 1775 р. зустрічаємо назву «Буковина». Саме з цього часу приєднану територію австрійці офіційно починають називати «Буковина», або «Дистрикт Буковина» маючи на увазі окрему адміністративну одиницю держави. Столицею краю австрійці обрали м. Чернівці.

За час перебування у складі Австрії (Австро-Угорщини) Буковина неодноразово міняла свій адміністративний статус. Можна виділи п'ять основних періодів:

- Військової адміністрації з 1775 по 1786 рр.
- Перебування у складі королівства Галичини і Володимерії із статусом окремого округу з 1787 по 1849 рр.
- Перехідний період з 1849 по 1861 рр., коли під впливом революції 1848 – 1849 рр. Буковину відділено від Галичини, почали формуватися органи управління Буковини як окремої коронної землі в умовах конституційної монархії, а потім неоабсолютизму. В цей же час зроблено спробу повернути Буковину до складу королівства Гали-

чини і Володимерії, на що населення краю про-реагувало активним спротивом.

- Період існування герцогства Буковина, як окремого коронного краю імперії з 1861 по 1914 рр.

- Період Першої світової війни, коли край декілька разів переходив з рук в руки ворогуючих сторін.

Кожен з означених періодів мав свої особливості і потребує окремого розгляду.

3.1. Військова адміністрація на Буковині 1775 - 1786

Після приєднання Буковини до Австрії ні Йосиф II, ні Марія Терезія, ні вищі посадовці держави не мало чіткої уяви який статус надати цій території. Тому понад десять років в краї перебувала військова адміністрація. Це був перехідний період, метою якого було адаптувати край до реалій австрійської держави, поширити на нього загальнодержавне законодавство, визначити перспективи соціально-економічного розвитку.

Центральною фігурою військового правління був голова військової адміністрації, який зосереджував у своїх руках усю повноту адміністративної та судової влади. Він підпорядковувався безпосередньо Придворній військовій раді (дорадчий орган при імператорі у важливих справах внутрішньої і зовнішньої політики), а також, вищому військовому командуванню в Львові.

Першим таким військовим очільником краю став барон Габріель фон Сплєні, під чийм командуванням австрійські війська окупували край. Своїм завданням він вважав укріпити кордони краю, запровадити тут норми австрійського права, сприяти якнайшвидшому подоланню залишків молдавського правління шляхом проведення реформ соціально-економічного та культурно-освітнього характеру. Генерал Сплєні подав декілька доповідних записок до Придворної військової ради у Відні, в яких дав всебічну характеристику новоприєднаної території та зробив пропозиції щодо поліпшення управління краєм. Найбільш ґрунтовна з них «Опис Буковинського дистрикту», написана приблизно між 15 серпня і 15 вересня 1775 р. Майже через 120 років цей документ був віднайдений у Віденських архівах Йоганом Полеком і опублікований окремим

виданням. «Опис Буковинського дистрикту» є одним з головних джерел про становище Буковини в перші роки після приєднання до Австрії.

Одним з перших важливих заходів на шляху інкорпорації Буковини до Австрійської імперії стало приведення до присяги на вірність імператорському дому населення краю. Цей захід відбувся 12 жовтня 1777 р. Складали присягу всі стани краю: дворяни – кожен особисто, монастирі – кожен через своїх двох уповноважених, священники кожного цинуту через свого протоієрея і двох представників, кожна сільська громада була представлена своїм старостою (ворніком) і двома уповноваженими мешканцями села. Складання присяги вірності тронові фактично означало набуття населенням австрійського громадянства².

На декілька років розтягнулася реорганізація адміністративного устрою краю та формування органів місцевого управління. На час приєднання територія, що отримала назву Буковинський дистрикт, входила до кількох адміністративних одиниць. Зокрема, Руський Кимполунг, Молдавський Кимполунг, Чернівецький і Сучавський цинуту. Кожен цинут ділився на околиці.

Руський Кимполунг і Молдавський Кимполунг були своєрідними адміністративними одиницями, що зумовлювалося гірським ландшафтом їхньої території, слабкою інфраструктурою, малою чисельністю населення при значній території. Адміністративний апарат в них був невеликий. Чернівецький і Сучавський цинуту були типовими адміністративними одиницями Молдавського князівства. Вони поділялися на дрібніші адміністративні одиниці – околиці. У кожен цинут молдавський володар призначав старосту (називався по різному: «ісправник», «двірник», «ворнік», «паркалаб»), який збирав податки і проводив судочинство.

Кожному старості підпорядковувалися 3 логофети, тобто писарі. Один з них приймав податкові гроші з околиць, двоє інших займалися кореспонденцією та процесуальними справами. Старостам, залежно від величини дистрикту надавалося до 80 судових служителів. Серед них бирани – піші судові служителі, яких очолював капітан, умбалатори – кінні судові служителі, яких очолював лейтенант та арнаути, щось на зразок крайової міліції на чолі з капралом.

В кожен окіл призначався начальник («намісник»), який допомагав старості цинуту і здійснював судочинство у дрібних справах. В кожному околі, крім того, було по два злоташі, які збирали податки. Кожне село очолював сільський староста («двірник»), який мав від одного до трьох помічників («ватамани» або «підстарости»)³.

Сплени критично оцінював систему правління, що існувала на Буковині в молдавські часи. Він писав: «Оскільки весь цей адміністративний персонал, починаючи від старости, виключаючи лише арнаутів, не отримував від князя ніякої платні, то легко уявити, як ці чиновники виконували свою службу і як вони пригнічували народ.

Головні чиновники, до того ж, виконували свої обов'язки не довічно, а лише протягом двох або трьох років. Причому, на посаду призначалися ті, хто запропонував за неї найбільшу ціну. Зусилля такого чиновника докладались лише для того, щоб потім повернути собі гроші, які були витрачені для отримання посади, і всіма правдами й неправдами збагатитись у найкоротший час без найменших побоювань покарання»⁴.

Тим не менше, деякий час стара система управління зберігалася. Але поступово Сплени ліквідував більшість старих посад. На час завершення його перебування на Буковині, військова адміністрація краю складалася всього з семи осіб. Генерал з двома ад'ютантами, офіцер казначей, волоський секретар, волоський і польський писарі⁵. Крім того, Сплени створив нову військову судову інстанцію на чолі з аудитором-капітаном, який мав розглядати цивільні й кримінальні справи. Фактично на той час аудитор-капітан став найвищою судовою інстанцією на Буковині.

На місцях в центрах п'яти околиць: Чернівці, Сучава, Серет, Молдавський Кимполунг та Руський Кимполунг створюються директорати. Директори, які очолювали їх, керували своїми адміністративними околицями та ухвалювали рішення по дрібних судових справах. Директорами, як правило, призначали представників місцевої шляхти або колишніх ісправників⁶.

Окремо двох офіцерів було призначено наглядачами лісу у долині Черемоша.

1778 р. генерала Г. Сплени перевели на іншу посаду, а на його місце призначено генерала

Карла Енценберга, який на час приєднання Буковини до Австрії командував другим волоським прикордонним полком у Семигородді і добре орієнтувався в буковинських реаліях. Реорганізацію управління було продовжено.

Перш за все, для впорядкування управління краєм була створена крайова канцелярія, яка підпорядковувалася безпосередньо голові військового правління. Штат канцелярії складався з голови, волоського секретаря, протоколіста, канцеляриста, волоського і польського перекладачів. Фінансами завідували касир та рахівник. Юридичну справу очолював штабс-аудитор, якому підпорядковувалося кілька чиновників канцелярії та два дистрикт-аудитора.

В часи Енценберга подальшого впорядкування набув адміністративний поділ та місцеві органи влади. Край поділено на два дистрикти Чернівецький і Сучавський. Молдавський Кимполунг ввійшов до складу Сучавського дистрикту, а Руський Кимполунг до складу Чернівецького дистрикту, хоча обидва вони продовжували зберігати певні особливості в управлінні. Чернівецький і Сучавський дистрикти мали по 7 околиць, які об'єднували відповідно 110 і 133 населених пункти.

Одним із найважливіших заходів адміністрації Енценберга стало врегулювання церковного питання. Після приєднання Буковини до Австрії Радівецька єпархія припинила канонічне підпорядкування митрополії в Ясах.

Деякий час вона залишалася сама по собі. Тільки 4 липня 1783 р. її було підпорядковано митрополії у Карловицях, а 1784 р. єпископська кафедра була перенесена в Чернівці.

Через два роки, 29 квітня 1786 р. імператор Йосиф II видав Указ щодо віросповідань, церкви і освіти на Буковині. Згідно цього указу було проведено секуляризацію 260 земельних маєтків, які належали монастирям буковинської єпископії і 7 маєтків, що становили власність радівецького єпископського дому⁷. Із кількох десятків монастирів, які існували на Буковині в молдавський час було залишено тільки три - в Путні, Драгомирні і Сучавиці. Решта закрито. Секуляризовані землі було об'єднано в, так званий, православний релігійний фонд, який перебував під безпосереднім контролем віденського

уряду і управлявся цивільними чиновниками. Кошти, отримовані від маєтків фонду, використовувалися на будівництво православних церков і їх утримання, оплату жалування священників, розвиток освіти.

Значну увагу К.Енценберг приділяв розвитку Чернівців, як адміністративного центру краю. При ньому було реорганізовано управління містом. З 1782 р. Чернівцями управляв громадський суд (щось на зразок магістрату) на чолі з суддею. Члени громадського суду називалися судовими засідателями.

Через чотири роки Надвірна військова рада у Відні затвердила складений Енценбергом перший міський статут для Чернівців. За цим статутом жителі міста християни склали міську громаду. Вони обирали міський суд у складі міського судді і 4 радних терміном на 3 роки. Міський суд наймав ще діловода, канцеляриста, поліція, 5 слуг і 2 нічних сторожів. 7 травня 1786 р. відбулися перші вибори міського суду. Міським суддею обрано Василя Паладія, радними Йосипа Гампеля, Ніколауса Фелькера, Георгія Деметровича і Тодора Поповича. Кожен з них відповідав за певну сферу життєдіяльності міста і зобов'язаний був брати участь у щотижневих засіданнях обраного органу. Запроваджувалося протокольне діловодство, бухгалтерський облік прибутків і витрат, визначалася щомісячна платня службовцям⁸.

Одночасно з міським статутом для Чернівців були затверджені статuti для Сучави і Серету.

В умовах правління військової адміністрації неодноразово піднімалося питання про подальший статус краю. Зокрема, на засіданні Придворної Військової Ради 4 квітня 1780 р. за участі К.Енценберга розглядалося декілька варіантів майбутнього Буковини. Пропонувалося, або приєднати Буковину до Галичини, або перетворити в окремий коронний край держави. До першого варіанту схилилося більшість вищих чиновників. Причому розглядалося декілька варіантів приєднання:

- приєднати повністю
- приєднати тільки північно-західну частину, а решту залишити окремою територією під управлінням військових.
- приєднати північно-західну частину до Гали-

чини, а решту приєднати до Семигороддя.

Перетворення Буковини в окремий автономний край найбільш активно відстоювали румунські бояри і православне духовенство.

Однак, 1780 р. ніякого рішення не ухвалили. Йосиф II вагався. 1783 р. він вперше відвідав Буковину, але й це не додало йому рішучості. Тільки вдруге відвідавши край у липні 1786 р. він наступного місяця підписав патент про приєднання Буковини до Галичини як окремого

округу. В патенті зазначалося, що приєднання відбудеться з 1 листопада 1786 р., але фактично це сталося в лютому 1787 р.

Таким чином, період правління військової адміністрації на Буковині тривав з 1775 до початку 1787 р. За цей час в краї було запроваджено австрійське законодавство, проведено цілу низку реформ в руслі загальноавстрійських перетворень Йосифа II.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Hofbauer H., Roman V. Bukowina, Bessarabien, Moldawien: Vergessenes Land zurschen Westeuropa, Russland und der Türkei. – Wien: Promedia, 1993. – S. 24.
2. Новосівський І. Нариси історії права Буковини та Бессарабії. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто, 1986. – С. 6.
3. Габріель фон Сплени Опис Буковинського дистрикту. – Чернівці, 1995. – С. 36.
4. Габріель фон Сплени Опис Буковинського дистрикту. – Чернівці, 1995. – С. 37.
5. Никифорак М. Буковина в державно-правовій системі Австрії (1774 – 1918) . – Чернівці: Рута, 2004. – С. 56-57.
6. Zieglauer F. Geschichtliche Bilder aus der Bukowina zur Zeit der osterreichischen Occupation. – Czernowitz, 1893. – Erste Bilderreiche. – S. 159.
7. Мордвинов В. Православная церковь в Буковине (в Австрии). – Спб, 1874. – С. 20.
8. Чернівці: Історія і сучасність. – Чернівці: Зелена Буковина, 2009. – С. 84.

Статистика, факти, події

Голова обласної державної адміністрації Олександр Фищук зустрівся із заступником міністра соціальної політики України Валерієм Ярошенком

14 вересня відбулася зустріч голови обласної державної адміністрації Олександра Фищука із заступником Міністра соціальної політики України Валерієм Ярошенком. Посадовці обговорили питання реалізації державної соціальної політики у Чернівецькій області. Було проаналізовано ситуацію із наданням житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг та інші програми соціальної підтримки населення.

Заступник Міністра соціальної політики України відзначив високий рівень роботи місцевої влади щодо проведення роз'яснювальної роботи та інформування населення області з актуальних питань оформлення житлових субсидій.

Також було обговорено питання заробітної плати держслужбовців. Олександр Фищук звернув увагу заступника Міністра на проблему кадрів в обласній державній адміністрації.

«Рівень заробітної плати державного службовця є надзвичайно низьким, а тому залучати молодь до роботи в структурі виконавчої влади вкрай важко», - зазначив очільник крайової влади.

Джерело: <http://www.oda.cv.ua>

ВІДБУЛАСЯ ПРЕЗЕНТАЦІЯ КОЛЕКТИВНОЇ МОНОГРАФІЇ «ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ОРГАНІВ ВЛАДИ НА ТЕРИТОРІЇ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ»

В умовах становлення незалежної української держави, її формування як рівноправного партнера європейського та світового співтовариства, підготовки і проведення системних реформ державного управління, зокрема його децентралізації та підвищення ефективності, все більш важливого значення набуває вивчення історичного минулого України та її окремих регіонів, набутого в них за століття значного управлінського досвіду та особливостей розвитку владних інститутів.

Територія Чернівецької області має досить складне історичне минуле, пов'язане з перебуванням її теренів тривалий час у складі різних держав. Приміром, лише впродовж минулого століття, вона або в цілому, або окремими своїми сучасними частинами, кілька разів змінювала свою державну приналежність.

Саме з цим була пов'язана ініціатива Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій провести відповідне дослідження та видати книгу про історію розвитку органів влади на території Чернівецької області.

Колектив авторів зібрав в одній праці наявні відомості про особливості управління і специфіку діяльності органів влади на окресленій території в різні історичні періоди, коли терени північної частини Буковини, Хотинщини та Герцаївщини перебували у складі різних держав, що належали до різних соціально-економічних систем з відмінними традиціями здійснення владних по-

вноважень, починаючи з найдавніших часів і закінчуючи сьогоднішнім, і отримували як позитивний, так і негативний історичний досвід, який зберігається не лише в історичних документах, але, певною мірою – в колективній пам'яті мешканців області.

У монографії послідовно розкриваються історичні аспекти становлення та зміни адміністративно-територіального устрою, формування, розвитку та діяльності органів влади на теренах нинішньої Чернівецької області за часів аварських, болгарських та руських правителів, під час перебування у складі Молдавської землі, Османської, Австрійської (з 1867 р. – Австро-Угорської) та Російської імперій, Румунського королівства, Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

Насамкінець, поглиблена увага у колективному монографічному дослідженні приділена аналізу розвитку органів влади, регіональних аспектів державної служби та служби в органах місцевого самоврядування у період незалежності України.

Незважаючи на те, що з історії краю уже існує чимало наукових праць, у яких висвітлені різні аспекти минулого Чернівецької області, не буде перебільшенням стверджувати, що комплексне дослідження системи управління, включаючи формування та розвиток органів влади та інститутів місцевого самоврядування на цій території, здійснено вперше.

Колективна монографія видана за загальною редакцією Олександра Добржанського, Анатолія Круглашова та Миколи Ярмистого.

Авторами розділів стали:

Сергій Гакман – канд. іст. наук, доц.;

Олександр Добржанський – д-р іст. наук, проф.;

Тетяна Долинянська – канд. іст. наук;

Анатолій Круглашов – д-р політ. наук, проф.;

Яна Мельничук – магістр держ. служби;

Ігор Піддубний – канд. іст. наук, доц.;

Андрія Федорук – канд. іст. наук, доц.;

Василь Холодницький – канд. іст. наук, доц.;

Михайло Чучко – д-р іст. наук, проф.;

Микола Ярмистий – канд. наук з держ. управління.

Матеріали, вміщені у монографії, будуть цікавими для державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування, депутатів усіх рівнів, політиків, журналістів, науковців і студентів, управлінців і працівників різних сфер, а також усіх, хто цікавиться історичним минулим.

Як зазначив директор Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації **Микола Ярмистий**, у закладі свій рівень щорічно підвищують близько двох тисяч державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування. «У процесі навчання ми бачимо, що слухачам не вистачає знань саме з історії розвитку органів влади на території Чернівецької області. На нашу думку, не можна будувати сучасну систему управління, не знаючи історії, тому виникла ідея підготувати ось таку роботу». Відповідно, продовжив він, було створено авторитетний науковий колектив, до складу якого увійшли Сергій Гакман – кандидат історичних наук, доцент, Олександр Добржанський – доктор історичних наук, професор, Тетяна Долинянська – кандидат історичних наук, Анатолій Круглашов – доктор політичних наук, професор, Яна Мельничук – магістр державної служби, Ігор Піддубний – кандидат історичних наук, доцент, Андрія Федорук – кандидат історичних наук, доцент, Василь Холодницький – кандидат історичних наук, доцент, Михайло Чучко – доктор історичних наук, професор.

«Це науковці, які володіють темою, давно працюють у цьому напрямку. Спільними зусиллями ми підготували цю колективну монографію. За змістом вона охоплює практично всі періоди історичного розвитку органів влади у Чернівецькій області – від з Київської Русі і до

нашого часу», – додав Микола Ярмистий.

Директор Центру подякував усім, хто допомагав у підготовці монографії: державному архіву Чернівецької області, Головному управлінню статистики в Чернівецькій області, науковій бібліотеці Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та видавництву «Букрек», у якому вийшла ця книга.

Про роботу над книгою розповіли редактори – Олександр Добржанський та Анатолій Круглашов.

Олександр Добржанський: «Справді, потреба такої монографії давно назріла. Зараз говоримо про реформування влади, під різним кутом зору, але, звичайно, потрібно знати, що було до нас. Сучасна Україна не виникла на порожньому місці, люди працювали і раніше. Коли ми взялися досліджувати, які були органи влади на території Чернівецької області у попередні часи, то побачили, що було дуже багато такого, до чого хотіли б повернутися, але нам не дуже вдається».

Історія органів влади на території Чернівецької області, підкреслив науковець, дуже цікава, тому що наш край неодноразово переходив з рук в руки, були різні держави і кожна держава по своєму формувала органи влади. Завдяки цьому нагромадився великий досвід.

С.Д.: «Я писав розділ про органи влади на території Буковини в австрійський і австро-угорський періоди. Дуже цікаво було і повчально. Наприклад, можна вважати, що австрійці виховали найкращого чиновника на території Чернівецької області, до рівня якого ми не дійшли і до сьогоднішнього часу. Це був чиновник, який знав свою роботу, володів трьома крайовими

мовами – німецькою, українською, румунською. Це був чиновник, який цінував своє місце, чиновник, який навіть уявлення не мав про те, що таке корупція і що можна якесь питання вирішити за рахунок тих чи інших схем. Це був чиновник, який отримував місце, пройшовши дуже жорсткий відбір, тривалий кваліфікаційний екзамен. І разом з тим це був чиновник, який мав досить високу заробітну плату. За рахунок цього він цінував своє місце. Це був кінець 19 – початок 20 століття. На жаль, потім ні румунський чиновник ні радянський не змогли перевершити австрійського чиновника за своїми професійними якостями».

Робота органів влади у той час, додав Сергій Добржанський, була дуже добре налагоджена, тому ще довго покоління буковинців згадувало про той час і тодішню систему органів влади: «Це свідчить про те, що ми повинні знати історію органів влади на території Чернівецької області. Книга на часі, і я думаю, що вона буде корисною і для тих, хто здобуває фах державного службовця, і для студентів-істориків, і взагалі для пересічних громадян – всіх, хто цікавиться історією Буковини».

Таке видання в Україні немає прецедентів, наголосив **Анатолій Круглашов**. Певні спроби писати локальні історії управління, пояснив він, робилися на рівні окремих міських рад, громад. Були спроби зробити і певні нариси з історії державного управління, як, наприклад, у Полтавській і Хмельницькій областях. Однак системної монографії з єдиним науковим підходом, написаної водночас з позицій історичної, економічної науки і науки державного управління в Україні немає. Тому зараз, зауважив науковець, відбувається презентація справді унікального видання в Україні.

Анатолій Круглашов досліджував діяльність органів влади Чернівецької області в період незалежності України. Як пояснив науковець, мусив обмежувати себе, оскільки розмір був визначений наперед, тому увагу зосередив насамперед на діяльності Чернівецької обласної державної адміністрації, Чернівецької обласної ради та Чернівецької міської ради. «Важко писати про тих же самих губернаторів, уникаючи

певного суб'єктивізму і разом з тим не впадаючи у зайву для науковців компліментарність, тому я намагався поєднати виваженість викладу, послідовність і об'єктивізм». Анатолій Круглашов висловив побажання, щоб цю колективну монографію органи влади використовували як свого роду енциклопедію державного управління і місцевого самоврядування. Окрім цього, додав він, книга може бути використана і як презентаційне видання, адже вона показує, яка багата історію має наш регіон.

Свою думку з приводу колективної монографії висловили і представники крайової влади.

Як відзначив голова обласної ради **Михайло Гайничеру**, приємно, що така ідея виникла саме в Центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації. Інші комунальні установи, пов'язані перепідготовкою кадрів, зауважив він, могли б взяти це за приклад

Це справді фундаментальна книга, зазначив голова облради. За його словами, з деякими тезами та висновками, особливо щодо радянського періоду, можна було б посперечатися, адже влада тут не завжди була заангажованою – у Чернівцях, Чернівецькій області керівництво приймало і досить сміливі на той час рішення. Завдяки цьому було зроблено великий прорив і Чернівці насправді були потужним науковим, культурним та історичним центром. Такий прорив можна зробити і сьогодні, використовуючи досвід попередників та наявний потенціал.

Обласна ланка, продовжив Михайло Гайничеру, сьогодні залишилась практично у тому вигляді, якою була до 1991 року, однак і в цих умовах приймається багато правильних рішень. Зараз, зазначив він, відбувається реформування системи місцевої влади за взірцем європейських країн, які теж мали власний досвід, схожий на наш, зокрема сусідні Польща та Румунія. «Переконаний, що і ми внесемо свої новели в організацію місцевого самоврядування», – підсумував голова облради.

Олексій Каспрук: «Сподобалась фраза одного з радників Міністра фінансів про те, що нам сьогодні треба робити не так, як роблять багаті країни, а дивитися, що вони робили сто років тому для того, щоб стати багатими. Можна сперечатися з цим, але, безперечно, прочитавши ті періоди з історії Буковини, які мене особливо цікавили, зрозумів, що дійсно за австрійських часів було розвинене справжнє самоврядування, яке ми сьогодні намагаємося відновити і відбудувати». Так, зокрема, зазначив міський голова, ще 160 років тому, був прийнятий статут громади, який сьогодні, можна сказати, приймається в новій редакції, і реформа, яка зараз впроваджується, надає цьому статуту змісту. Як приклад Олексій Каспрук навів також земельні аукціони, що проводилися ще за австрійської влади, тоді коли за незалежності України це стало обов'язковою нормою лише через 17 років, а до того землі громади роздавалися за тими чи іншими механізмами. «Без сумніву, будь-хто з чиновників, студентів чи тих, хто цікавиться політикою, самоврядуванням, державним управлінням, знайде у цій книзі багато цікавого».

До слів колег приєднався і **Валентин Маніліч:** «Я переконаний, що це буде цікаво і тим, хто сьогодні працює, і студентам, які хочуть навчатися, і тим, хто йтиме на вибори, хто хоче стати депутатом або виконувати інші повноваження. Безперечно, хто не знає свою історію, той не має майбутнього. Сьогодні держава переживає складні часи, йде реформування, і, можливо, ця книга дасть поштовх для того, щоб місцеве самоврядування повернулося саме в регіони».

Своїми враженнями від книги поділилися її рецензенти.

Петро Брицький, доктор історичних наук, професор:

«В чому була складність? У тому, що у нас десять розділів, десять авторів. А колективну монографію складніше писати, тому що і за знаннями, і за досвідом, і за темпераментом автори різні. Мені довелося рецензувати багато праць, навіть такої поважної організації як Інститут історії України НАН України. Інколи буває, що один розділ написано на дуже високому рівні, інший так, ніби це писав початківець-аспірант. У випадку цієї колективної монографії мені здавалося, що від першого розділу до останнього її писав один автор. Через усі розділи проходить тематична канва, дотримується наступність від одного розділу до іншого – це заслуга якраз авторського колективу. Кожен з авторів сумлінно підійшов до роботи». Петро Брицький також підкреслив, що монографія допоможе учням і студентам вивчати історію свого краю та виховувати патріотизм, а для державних службовців вона взагалі повинна стати настільною книгою.

Позитивний відгук колективна монографія отримала і від **доктора історичних наук, професора Олександра Фісанова**, який відзначив сміливість авторів, адже надзвичайно складно узгодити матеріал, який охоплює такий часовий проміжок і територіальні межі, в одній методологічній манері та концептуальному ракурсі.

«Для мене це видання постмодернове, адже на одних сторінках зустрілися такі персоналії як князь Олег, Штефан Великий, Франц-Йосип, Михайло Горбачов, Тарас Кияк, Віктор Ющенко і навіть Вангеліс Фотокакіс, тобто авторам вдалось об'єднати такі історичні періоди і звести цих людей під одним дахом». Доцільно, додав Олександр Фісанов, у подальшому зробити перевидання монографії, додавши розділ «Vox populi» – погляд з боку простих громадян, їх думки про владу, про трансформації, які відбуваються в нашому суспільстві: «Управлінець у першу чергу є громадянином, який має певні важелі, але має чинити перш за все як громадянин і служити дійсно громаді».

Загалом, підсумував рецензент, «десятьці авторів вдалося влучити в «десятку».

Михайло Чучко, автор розділу «Молдавське урядування на території Цецинської/Чернівецької, Сучавської та Хотинської волостей: «Є такий класичний вираз: історія – вчителька життя. Гадаю, що ця книжка вийшла на часі. Хоча коли починався проект, коли розроблялась структура монографії, тоді не так багато говорили про реформу державного управління, про якісь зміни, децентралізацію тощо. Ця книга якраз показує той історичний досвід на окремому регіоні, на прикладі території Чернівецької області, яка навіть в один період мала різний устрій». Автор додав, що йому було цікаво працювати над своїм розділом, адже у процесі роботи вдавалось робити маленькі відкриття, дізнаватися нові факти про тих чи інших історичних осіб.

Василь Холодницький, який досліджував владні інституції Чернівецької області в роки Другої світової війни та управління областю у складі УРСР, зазначив, що складнощі полягали у надлишку матеріалу, з якого потрібно було відібрати найбільш вагомні моменти, факти і описати це на сторінках книги. У процесі роботи також роби-

лися нові для себе відкриття.

Складність була і в тому, що потрібно було показати вертикаль радянської влади і партії. Виникали також труднощі літературного характеру, оскільки не вистачало документів. На превеликий жаль, зауважив науковець, до сьогодні немає доступу до протоколів обласного виконавчого комітету, які стосуються окремих періодів. «Це те, що нам ускладнювало роботу, тому ми залучали пресу, інші матеріали, спогади і у такий спосіб вирішували проблеми, які виникали на нашому шляху».

Сергій Гакман, начальник науково-дослідного відділу ЦППК, автор підрозділу «Румунське урядування Буковини під час Другої світової війни (1941-1944)»: «Спочатку ми з Яною Мельничук були координаторами цієї роботи, довго узгоджували структуру, тому що це дійсно не збірник наукових статей, а колективна монографія, і вона повинна мати єдину концепцію. Потім також долучилися до написання. Безумовно, робота була надзвичайно цікава, через те, що ми відкривали для себе нові обрії з історії нашого краю». До цього, зазначив науковець, він займався періодом з Першої світової війни до початку Другої Світової війни, не захоплюючи 1941 рік. У процесі дослідження саме цього періоду відкрив для себе дуже цікаві документи, цікаві речі, а головне – спробував подивитися на все трохи іншими очима. «Останнім часом ми досить часто говоримо про подолання стереотипів, в тому числі історичних. І, безумовно, спроба подивитися на ті чи інші події не з точки зору пропаганди, а з точки зору об'єктивної – з точки зору міжнародного права, з точки зору об'єктивних процесів, які відбувалися в той чи інший період – це надзвичайно важливо, іноді навіть незвично для нас, для власних поглядів. Але спробувати досить спокійно подивитися, що було цікавого, що було корисного, що було некорисним, а що – навіть злочинним, ті чи інші вчинки в той чи інший період – це надзвичайно цікаво», – зауважив Сергій Гакман.

Для того, щоб колективна монографія «Історія розвитку органів влади на території Чернівецької області» стала доступною для широкого загалу, буде зроблено її електронний варіант.

Робота Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації у 3 кварталі

Відповідно до погодженого Нацдержслужбою України, Чернівецькою облдержадміністрацією та Чернівецькою обласною радою Плану графіку підвищення кваліфікації на 2015 рік у Центрі впродовж III кварталу 2015 року за всіма видами навчання пройшли підвищення кваліфікації 53 особи. З них 27 державних службовців місцевих державних адміністрацій та 26 посадових осіб органів місцевого самоврядування.

За цей період за Професійними програмами підвищили кваліфікацію 15 держав-

них службовців облдержадміністрації і райдержадміністрацій та 23 посадові особи органів місцевого самоврядування.

За програмою короткотермінового семінару «Здійснення профілактичної роботи серед неповнолітніх та молоді стосовно попередження соціально небезпечних хвороб» провчилося 15 осіб, з них 12 державних службовців облдержадміністрації та райдержадміністрацій та 3 посадові особи органів місцевого самоврядування.

Підвищення професійної компетентності посадовці в умовах децентралізації влади в Україні

В умовах децентралізації влади в Україні, впровадження низки реформ необхідні нові підходи до процесу підвищення професійної компетентності посадовців. Саме про це йшлося під час круглого столу, який відбувся 30 вересня у Чернівецькому регіональному центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій.

Участь у заході взяли працівники Центру, представники Міжрегіонального управління Нацдержслужби України у Чернівецькій, Івано-Франківській та Тернопільській областях, а також викладацький склад Центру.

Учасники круглого столу розглянули питання, які стосуються вимог до професійної компетентності посадовців в умовах реалізації реформ в Україні, адаптації професійної програми для працівників органів державної влади та органів місцевого самоврядування до європейських стандартів, а також питання організації підвищення кваліфікації посадовців у ринкових умовах. До обговорення за допомогою відеозв'язку долучився і директор Ясського регіонального центру постійної підготовки для місцевої публічної адміністрації Маріус-Данієл Божор, який поділився з колегами досвідом роботи свого закладу.

Я зазначив директор Центру Микола Яримистий, сьогодні спостерігається низка негативних явищ у системі державної служби. По-перше, це плінність кадрів у зв'язку з низьким рівнем соціального забезпечення державних службовців, яка тягне за собою вимивання професійного потенціалу. По-друге, загальне зниження рівня професійності державних службовців. Дуже часто молодь, яка приходить на державну службу, не має ні теоретичної підготовки у цій сфері, ні управлінського досвіду. По-третє, загальна ситуація, пов'язана із впровадженням реформ.

Для того, щоб отримати необхідний досвід, зрозуміти механізми та специфіку діяльності, працівник повинен адаптуватися на новому місці роботи щонайменше два-три роки, а це достатньо довгий термін.

Інший шлях – професійне навчання працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, яке, власне, і здійснює Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації, маючи у розпорядженні багаторічні напрацювання, потужну науково-методичну базу та кваліфікованих працівників.

Сьогодні, у зв'язку із прийняттям нового Закону України «Про вищу освіту» змінилися вимоги до навчальних програм. Якщо раніше професійна програма була типовою для всіх,

то зараз кожен навчальний заклад має право створювати власну.

Саме тому, наголосив Микола Ярмистий, першим завданням є створення саме такої програми, яка була б адаптована до умов нашої області, і яка дала б змогу вийти на якісно новий рівень професійної підготовки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

Як зазначила заступник директора Центру – начальник навчально-методичного відділу Альбіна Грищенко, важливо організувати навчальний процес із урахуванням сьогоденних реалій, адже процес реформування відбувається практично в усіх галузях, що, у свою чергу, впливає і на те, яким формам навчання та навчальним дисциплінам насамперед надавати перевагу. Для того, щоб виробити спільне бачення, якою має бути нова програма, центри підвищення кваліфікації усіх областей об'єдналися, кожен вніс власні пропозиції і розробив окремий модуль програми. Щоправда, зауважила Альбіна Грищенко, не всі пропозиції окремих центрів були враховані. Для того, щоб підвищити рівень професійності державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, необхідно давати їм більше практичних умінь та навичок. Чернівецький Центр вважає, що Професійна програма як така повинна залишитися тільки для тих слухачів, хто вперше прийшов працювати в органи державної служби та місцевого самоврядування, а тим, хто працює вже тривалий час, підвищувати кваліфікацію можна на тренінгах, які формують необхідні вміння та навички. Проте її залишили обов'язковою для всіх. Разом з тим сама програма потребує докорінних змін відповідно до процесів, які відбуваються в Україні, тому над цим ще буде вестися відповідна робота.

У Румунії, розповів Маріус-Даніел Божор, діють навчальні заклади з подібними функціями

– центри постійної підготовки для місцевої публічної адміністрації. Для підвищення кваліфікації публічних функціонерів щороку встановлюється 7-8 пріоритетних напрямків підготовки. Їх створюють на базі планів роботи у різних галузях, які державні інституції надсилають в агенцію. Це враховується під час організації курсів, при цьому враховується специфіка функціонерів, для яких проводиться навчання. Тривають курси в середньому 3-5 днів.

Серед пріоритетних напрямків – менеджмент публічних послуг, публічна політика, менеджмент людських та фінансових ресурсів. Публічні функціонери мають можливість підвищити свою кваліфікацію також у приватних осіб, якщо ті надають відповідні послуги. У зв'язку з цим працівники регіонального центру намагаються охопити якомога більше напрямків і зробити свої курси найбільш затребуваними.

Курси організовуються також за вузькоспеціалізованими напрямками, якщо є замовлення певної організації. При цьому послуги можуть надаватися не лише державним, але і неурядовим організаціям.

Після імпульсних доповідей учасники круглого столу внесли пропозиції щодо удосконалення роботи Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації. Йшлося, зокрема, про те, що необхідно збільшити кількість практичних занять, поєднати теоретичні курси з практичною складовою. Потрібно широко застосовувати таку форму навчання як тренінг, оскільки вона є більш ефективною для засвоєння матеріалу. Обов'язковим є введення курсу «Проектний менеджмент», особливо для посадових осіб місцевого самоврядування. Важливо також продовжити практику виїзних семінарів.

Всі пропозиції будуть враховані у подальшій роботі при складанні навчальних програм.

ОЛЕНА ГОЛОВІНА,

практикуючий психолог,

викладач Чернівецького регіонального центру підготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій

ПСИХОГІГІЄНА ДУШІ, АБО ПРОФІЛАКТИКА СТРЕСУ У ПРОФЕСІЙНІЙ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Мета цієї статті – розширити уявлення про стрес та способи профілактики стресу; створити орієнтири та дати в руки «ключі» до храму душі під назвою «цілісна та активна особистість»; посилювати інтерес до себе як до динамічної особистості, яка може бути собою в непростому світі довкола.

Про що будемо говорити? Про те, що таке психологія. Що таке «Психологічна абетка». Що таке «стрес», особливості стресу в житті державного службовця. Як уберегти себе від стану хронічного стресу та виснаження. Виявимо основну стратегію виходу зі стресу.

Отже, розпочнемо. Психологія – це наука про душу, яка була, є і буде супроводжувати людину завжди. Адже, з прадавніх часів і до нині людство цікавили відповіді на вічні запитання: «Хто Я? Де Я? Куди мені?». Психологія як наука має тривалу історію, багато постатей науковців і практиків, які доводять її важливість та відкривають нові грані застосування психологічних знань. На сучасному етапі психологія стрімко розвивається та налічує понад 2 500 напрямків та течій.

Деякі важливі та цікаві ідеї під назвою «Психологічна абетка»:

- Психологія розглядає людину як єдність розумової, душевної, сердечної (емоції і почуття) частин, частини, яка відповідає за ідентичність, статеву частину та фізичне тіло в цілому.
- Людина – істота біо-соціальна: однією ча-

стиною в нас живуть всі інстинкти тваринного світу, іншою – потреба бути частиною соціуму.

- Життя кожної людини можна розглядати у трьох пластах: тваринна частина, людська та духовна. Тому, коли мова йде про розвиток успішної та здорової особистості – це гармонійна реалізація всіх частин.

- Незалежно від того, чоловік ми чи жінка, наше тіло умовно розділене на дві частини: чоловічу та жіночу. Чоловіча частина в тілі жінки (за К.Юнгом) називається «Анімус», жіноча частина в чоловічому тілі називається «Аніма». Успішну життєдіяльність кожної людини «забезпечують» екологічне поєднання цих двох частин.

- Наше тіло – це храм нашої душі. Основа-основ. Чим краще ми ставимось до свого тіла (бережемо його, доглядаємо, сприймаємо та чуємо) – тим краще воно ставиться до нас.

- Наше тіло спілкується з нами через потреби і бажання. Воно ж є своєрідним «барометром» нашого стану, нашого способу життя, чутливістю чи нечутливістю до умов та способів професійної реалізації. Якщо людина живе, опираючись виключно на розум та логіку, вона може втратити зв'язок із своєю тілесністю. В результаті «хронічного глухоти» наше тіло, як «годинникову бомбу», може запуснути внутрішню хворобу. Таким чином, хвороби можна розглядати як симптоми,

звернення чи вже крик нашого тіла до нас самих.

Відтак, декілька слів про те, що можуть означати певні симптоми та хвороби (обрані нижче симптоми та хвороби є найбільш розповсюдженими саме у держслужбовців):

Головний біль – це, зазвичай, маркер стриманих почуттів та високої напруги. При чому біль в лівій частині голови відповідає за стримані емоції й почуття (тривога, злість, гнів). Біль в правій стороні може свідчити про те, що обставини вашого життя не співпадають із системою ваших знань та цінностей. Що робити: усвідомити про що говорить моє тіло та, за можливості, вирішити неприємну ситуацію.

Напруження чи біль в щелепах, зубах – утримана злість на когось чи щось. Метафора цього симптому: наш внутрішній звір прагне вкусити те чи того, хто його дратує.

Біль у горлі, особливо хронічні хвороби горла – свідчення неможливості бути відвертим із собою та світом довкола. Корені цього симптому шукаємо в дитинстві, коли наші батьки чи інші «важливі дорослі» не дозволяли нам плакати чи сміятись, тобто відверто і прямо виражати свої думки. Антidot: говорити щиро.

Біль в районі «сонячного сплетіння», як кажуть, «болить душа». У людей які прожили чи проживають важкі життєві ситуації є відчуття «чорної діри в грудях». В буденному житті «душа може боліти» в ті моменти, коли ми метафорично «ідемо не своєю дорогою» чи втратили зв'язок із своїм Призначення та життєвою місією.

Сердечні хвороби – супроводжують людей, яких «привчили» тримати все в собі. Стереотипно, так виховують хлопчиків («не плач – ти ж мужчина»). Як можливий результат «хронічних стримувань» – реальна загроза інсультів і інфарктів. Що робити: сприймати, поважати та висловлювати свої почуття.

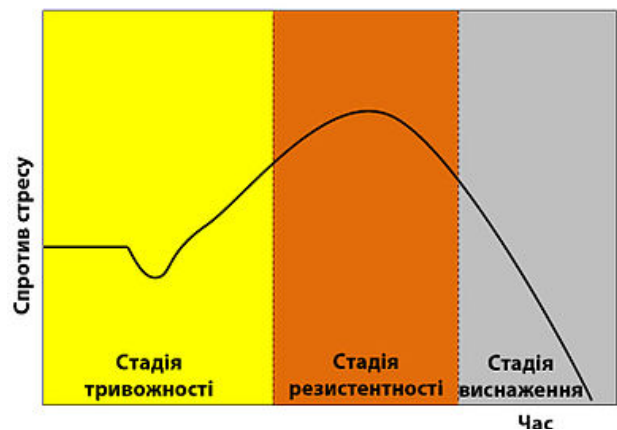
«Хвороби шлунку» зазвичай супроводжують людей, схильних до самоїдства. Основи теж шукаємо у дитинстві, коли нас могли порівнювати з кимось, критикували чи ставили «планку досягнень», як єдиної можливості отримати любов та визнання. Лікування в психологічному контексті – ставати менш жорстким та жорстким до себе, переходити на мову любові та підтримки замість критики та самознущань.

Хвороби статевої системи – свідчення

психологічних порушень у сфері прийняття себе як жінки, чи чоловіка. Антidot: робота з фахівцем із виявлення труднощів.

Геморой – в психологічному сенсі – небажання чи неможливість виділяти, схильність до тривалого аналізу, важкість розставання із старим, труднощі у прийнятті нового.

Переходимо до наступного пункту плану і поговоримо про деякі важливі аспекти стресу. Отже, стрес (від англ. stress - напруга, тиск) - неспецифічна реакція організму у відповідь на дуже сильну дію (подразник) зовні, яка перевищує норму, а також відповідна реакція нервової системи. Стрес у невеликих розмірах – це корисний стимул, який тримає людину у тонусі. Якщо стрес триває довго, такий стрес може спричинити небезпечні зміни та неприємності. За Г.Сельє, стрес у своєму перебігу має три стадії.

Малюнок 1:

Кожна із стадій має свої особливості. Так, залежно від того, як людина реагує на стресовий фактор та як довго вона може чинити йому супротив, її стан поступово змінюється: від «щось мені не так» (стадія тривожності), через «мені гіршає, треба щось міняти» (стадія резистентності), до «щось мені погано, я втомлений» (стадія виснаження). При чому, чим більше людина відчуває себе, свій стан і своє тіло, тим більше шансів усвідомити стресовий фактор на ранніх етапах та допомогти собі.

Службовці, як працівники сфери «Людина-Людина», у своїй професійній діяльності проживають подвійне навантаження. Адже з одного боку на держслужбовця через норми, правила, обов'язки та систему покарань «тисне» держава, з іншого – люди, які до нього звертаються.

В силу складної соціально-політичної ситуації в країні громадяни проживають злість, гнів, страх тощо, та спрямовують це все до держави і тих, хто її представляє. Таким чином, працівник служби стає своєрідним буфером між державою та її громадою, витримуючи колосальні емоційні навантаження, які негативно позначаються на його професійному та особистісному житті...

Як же собі допомогти? Я свідомо назвала статтю «психогігієна душі», адже наш внутрішній стан – це постійна робота над собою. Так само як чистити зуби, митися та доглядати за своїм тілом, необхідно щоденно слідкувати за своєю душею.

Отже, як доглядати за «храмом» чи «садом» своєї душі. Спершу, дозволити собі почути наведену вище інформацію. В психології є термін – «зупинитись» та помітити себе. Відповісти на запитання: «Чи відчуваю я своє тіло? Що я відчуваю в тілі? Як я почуваюсь? Які емоції та переживання я проживаю цієї миті? Мені цікаво, страшно, я злюсь?.. Чого хоче моє тіло? Як йому це дати?» тощо.

Наступний етап: звернути увагу на своє найближче оточення, а саме чоловіка/дружину, потім дітей. Адже наш партнер – це наша основна опора та ресурс. Мої колеги говорять, що якби кожен з нас зумів знайти свою особисту рівновагу, а потім підтримав своїх близьких, ситуація довкола стала б набагато кращою. Відтак, можливість отримувати спокій та задоволення в близькому колі сім'ї може стати прекрасною опорою в професії.

На що ще важливо звернути увагу. На думку відомого гештальт-терапевта С.Гінгера успішне життя – це гармонійне поєднання п'яти основних сфер активності: інтелектуальної (розум, логіка), соціальної (друзі, колеги, клієнти), тілесної (тілесна активність, сексуальність), духовної (сфера нашої віри, цінностей, філософії та духовного розвитку) та почуттєвої (почуття до людей, яких ми любимо). Важливо, щоб людина була активна в усіх сферах життя та використовувала всі можливі ресурси (те, що сприяє підйому сил та задоволенню).

В цьому контексті, сподіваюсь, вам буде цікаво дізнатись про ваші основні стратегії виходу з складної та стресової ситуації. Адже кожна стратегія – це наша опора і ресурс. При цьому, можливість виявити ті стратегії, які зазвичай нами не застосовуються, розширюють

адаптаційні (приспосувальні) можливості та зможуть збільшити стресостійкість та гнучкість. (Бланк та ключ методики по завершенню статті).

Підводячи підсумки, хочу нагадати найважливіші ідеї цієї статті. Вміння відчувати себе – це постійна робота із усвідомлення себе, свого Я кожної миті свого життя. Щоденні практики саморефлексії (відповіді на питання: «Яка/який я зараз? Що я відчуваю? Що я стримує? Чого я хочу? Куди мені хочеться зараз? Що мені добавить задоволення? Як мені ця людина? Що я переживаю, спілкуючись із нею?...») дадуть можливість тверезіше сприймати світ та відчути момент, коли «червона лампочка» мого внутрішнього світу попереджально замерехтить «небезпека-небезпека-небезпека»...

При цьому, намагайтеся бути активною людиною в широкому сенсі цього поняття: від щоденної уваги до свого тіла – до постійного пізнання нового. Активна людина, яка «живе на повну», відчуває своє тіло, знає свої потреби та реалізовує їх, бережливо ставиться до свого внутрішнього світу та періодично «прочищає сміттєві завали» чужих думок і стереотипів, може значно збільшити свій енергетичний потенціал та покращити свою професійну реалізацію.

Успіхів вам та нових відкриттів!

Виявлення основної копінг-стратегії виходу зі стресу чи кризи

Інструкція: подумки уявіть себе у стані кризи чи сильного стресу. Що, зазвичай, ви робите для того, щоб впоратись з цим станом? Що, на вашу думку допомагає найкраще, а що незначною мірою? Зважте кожен вислів та поставте косий хрестик («х») у обраній клітинці напроти номера твердження, де цифри означають:

- 1 – я рідко користуюся цим способом;
- 2 – я іноді користуюся цим способом;
- 3 – я періодично користуюсь цим способом;
- 4 – я часто користуюсь цим способом;
- 5 – я майже завжди користуюся цим способом;
- 6 – я завжди користуюся цим способом.

Твердження		1	2	3	4	5	6
1	Я здаюся і покладаюся на вищі сили чи долю у вирішенні проблеми						
2	Я не говорю про свої емоції прямо, проте виражаю їх опосередковано (наприклад, плачу насамоті)						
3	Я шукаю підтримку інших людей						
4	Я фантазую і даю волю своїй уяві (наприклад уявляю себе затишному, спокійному місці)						
5	Я збираю інформацію, щоб бути певним/-ою того що, що я маю найкращий варіант вирішення проблеми						
6	Я їм та сплю менше ніж звичайно, або навпаки, я їм та сплю більше ніж зазвичай.						
7	Я вірю в мої власні сили і мою здатність долати перешкоди						
8	Я висловлюю почуття у власний, завуальований спосіб – через натяки, сарказм або флірт						
9	Я розмовляю з друзями по телефону						
10	Я згадую свої улюблені історії, байки, притчі, казки – як спосіб пошуку вирішення проблем						
11	Я аналізую проблеми й намагаюсь знайти їх вирішення						
12	Я постійно займаю себе фізичною активністю (наприклад, прибираю, готую їсти, ремонтую автомобіль чи, навіть створюю модель літака)						
13	Моє кредо: «я зможу пережити все, не зважаючи ні на що»						
14	Я звільняюсь від почуттів через плач, сміх, або крик і не тримаю все всередині						
15	Я намагаюся знайти підтримку у друзів або членів моєї родини						
16	Я слухаю музику і даю волю своїй уяві						
17	Я розробляю спеціальний план і дію згідно з ним крок за кроком						
18	Я використовую вправи на розслаблення						
19	Я прошу допомоги у Бога у молитві						

20	Я накручую себе емоційно, щоб посилити свою мотивацію						
21	Я глибоко занурююся у стосунки з членами своєї громади або організації, до якої я належу						
22	Я згадую часи, коли мені було набагато краще ніж зараз, або ж роздумовую про час, коли все зміниться на краще						
23	Насамперед, я намагаюся зрозуміти, що, власне відбувається						
24	Я розслабляюся, коли роблю щось: приймаю ванну, гуляю, бігаю, тощо						
25	Я опираюся на свої духовні переконання або на свою життєву філософію						
26	Я розповідаю або слухаю жарти чи смішні історії						
27	Я шукаю людей, з якими можна провести час, нічим особливо не займаючись						
28	Я переглядаю спортивні змагання, фільми або читаю книги, уявляючи себе на місці дійових осіб						
29	Я зважую всі можливі варіанти вирішення проблеми і, якщо це можливо, обираю кращий з них						
30	Я намагаюся займати себе якоюсь фізичною діяльністю						
31	Моє кредо: «Те, що не вбиває мене – робить мене сильнішим»						
32	Я даю вихід моїм емоціям						
33	Я пишу листи та е-мейли до друзів – з надією на відповідь						
34	Я мрію, думаю про кращі часи, уявляю їх						
35	Я намагаюся знайти вирішення проблеми у найкращій спосіб з тих варіантів, які я обмірковую						
36	Я виходжу з дому, намагаюся бути активною/-им для того, щоб позбутися надлишку енергії						

КЛЮЧ:

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36

I

II

III

IV

V

VI

Підрахунок та інтерпретація результатів:

Учасникам пропонується вписати свої відповіді-бали у таблицю ключа. Так, наприклад, якщо на 1-е питання ви обрали відповідь 6, вписуємо цифру 6 біля номера 1. І так по кожному питанню. Потім підраховуємо загальну суму балів по колонкам (I - VI). Та колонка, яка має найбільшу кількість балів – це ваша основна стратегія виходу із складної ситуації. Відповідно, найменша кількість балів – це та стратегія, яку ви застосовуєте найменше. При цьому, кожна стратегія важлива та може бути доречною в певній ситуації.

Копінг (з англ. coping – «боротьба», «протидія») це набір «інструментів» завдяки яким людина справляється зі стресами, труднощами та проблемами в своєму житті. Стратегія (давньогрецької στρατηγία – «мистецтво полководця») це наука, мистецтво керівництва, спосіб дій, довгостроковий план. Завданням стратегії є ефективно використання ресурсів для досягнення основної цілі. Кожна колонка – це одна з копінг-стратегій:

I – B – «belief» – вірування, переконання, моральні і духовні цінності. Дана копінг-стратегія подолання кризи базується на вірі

(в вищі сили, Бога, людей і самого себе).

II – A – «affect» – емоції і почуття. Стратегія виходу – через усвідомлення почуттів та пошук оптимальної форми їх вираження.

III – S – «social» – соціум, стосунки з людьми. Вихід із кризової ситуації через стосунки з іншими: рідними, друзями, колегами та роботу з фахівцем психологом, психотерапевтом. Сюди ж відноситься можливість допомагати іншим.

IV – I – «imagination» – уява, дух творчості. Вміння мріяти, уявляти кращу реальність, фантазування. Можливість творити, малювати, танцювати, писати, тощо.

V – C – «cognition» – розум, свідомість, реальність, думка. Звернення до ментальних здібностей, до вміння аналізувати, планувати, адекватно оцінювати ситуацію та ресурси, можливість розуміти нові ідеї.

VI – P – «physiologi» – фізіологія, тілесна та діяльна модальність. Звернення до тіла та тілесних відчуттів, активність ті дії.